

Taxa postală
olărite în num.
No. 224.716 929.

Szerkesztőség
és kiadóhiva-
tal: Cluj-Ko-
lozsvár, Stra-
da Baron L. Pop (v. Brassai-u.) 10.
Telefon: 9-77. Előfizetési árak:
Havonta 110, negyedévre 320, fél-
évre 600, egészévre 1200 lej. Kül-
földre: Havonta 1, negyedévre 3,
félévre 6, egészévre 10 dollár. Hir-
detések díjszabás szerint. Az „UJ
KELET” az erdélyi és bánági
zsidóság egyetlen napilapja. Cik-
keink utánnomását csak a for-
rás megjelölésével engedjük meg.

UJ KELET

ZSIDÓPOLITIKAINAPILAP

Bérmentlen
leveleket nem
fogadunk el.
Kéziratok
megőrzését nem vállaljuk. Fő-
szerkesztő dr. Marton Ernő, Fele-
lős szerkesztő Jámbor Ferenc,
Bukaresti szerkesztő: Hátszegi
Ernő, Str. Sf. Constantin Nr. 31.

Ára 5 lej

Vasárnap, 1932 aug. 7.

5692. ÉV
AB 5.

XV. ÉVF.
178. SZÁM

VILÁG TÖRKEI

A zsidó az oka!

Bécs, augusztus hó

Német eredetiben — mert a legtöbb antiszemita kiszólásnak német az eredete, aminthogy kicsiny túlzással magára az antiszemitizmusra is rá lehet sütni a bélyegzőt, Made in Germany — még zengzetesebben hangzik ez a jelszó. Így: Der Jud ist schuld.

Ez a szépen csengő mondat most felkerült könyveimnek egy testes kötetre. Persze tisztelen kérdőjellel enyhítve. Mint majd minden aktuális problémából, körkérdés lett ugyanis belőle. Még pedig néhány kiadónak jóvoltából, akik helyes szímmal üzletet sejtítettek meg a zsidó problémában. Ezuttal a bécsi Zinnen Verlag irányítja a bakról a zsidó ankét omnibuszát. De bőven akadnak elődjei; és követői is nemkülönben. Csak a minap láttam az egyik könyvesbolt kirakatában néhány efféle körkérdéses zsidó könyvet. Ja und nein... — ez a cím rikkott le az egyiknek fedeléről és majd nem ugyanazok szólaltak meg benne, akik a Der Jud ist schuld-ban feleltek. A másik, a napokban szemem elé került hasonló könyv, az Europäische Revue augusztusi száma. „Die Judenfrage — das deutsche Problem” hirdeti fedeléről a vitékötés. Nekem azonban elég ebből a lepényből egy sütet. Dehogy is nyulok hozzá még egy másodikhoz.

Három tábor szólal meg a Zinnen Verlag ankétja során: A náci, az antiszemitizmus németországi avantgardja. Utánuk néhány objektivitást mimelő. Végül maguk a vádlottak, a zsidók és néhány jóbarátjuk. Ha igaz a közmondás „embert barátjáról”, úgy nem lehetünk rossz emberfajta. Mert ezuttal is két olyan vitathatatlanná kitünőség, mint Heinrich Mann és Coudenhove-Calergi állott melleg és tüntető barátsággal mellénk.

A náci sorából, megszámláltam, 14 vitéz vonult fel ellenünk. Az élen a hírhedt Reventlow gróf baktat. Persze ott van köztük Hitler házitudósa, Gottfried Feder is, akinek nemzetgazdasági elméletein... annyit mulatnak a nemzetgazdászok. És nem hiányozhatik persze a náci fajteória atyamestere, Arthur Dinter sem. A náci a legkevésbé sem igyekszik akademiáskodni színvonalra felkapaszkodni. Nem akarnak, valószínűleg nem is tudnak, a népgyűlési tónusból kivetközni. Inkább — ebben jelentős gyakorlatuk van — minden emberi tulajdonságból vetköznek ki és ösztöneiket szabadjárja engedve, nekidühödten, tájékozott szájjal csaholják körül a kicsiny és tépett zsidó karavánt.

Miért e fülsikító nagy láрма, ez a veszett állati düh? Az alig 0.9 százalékot kitevő és — Felix Theilhaber már husz év előtt kimutatta — egyre kisebbödő számú német zsidóság miatt, mely már nemcsak külsőségeiben, hanem tulnyomó többségében lelkileg is egybeolvadt a németiséggel? Kétségtelen; a Minderwertigkeitsgefühl viharos kitörése ez az otromba acsarkodás. Maga Reventlow is pedzi, hogy bizony Armutszeugnis a németiség számára, hogy ennyire foglalkoztatja és ennyire kihozza sodrából ez a maroknyi zsidó.

Egyenkint is visszataszító a náci szitkozódás. Így bokrétaba gyűjtve, még elszomorítóbb tünete az emberi romlottságnak és korlátoltságnak. De vigasztaló jelenség is egyben. Ekkora korlátoltsággal még sem lehet tartósan nyakára telepedni egy oly nagy birodalomnak, mint Németország. Akkor sem, ha áll a pápai mondás: Parva sapientia regitur mundus Magyarul: Kevés ésszel intézik a világ sorsát. Mert a náci-nívó a kevéssé is jelentősen alantasabb.

Az egyik náci például profétáink intő szavataiból olvassa ránk büneinket. Nem ébredt rá a tökféj, éppen a zsidóság magas erkölcsi színvonalát bizonyítja, hogy a profétáknak volt merszük és volt lehetőőségük ilyen éles hangon szólani a néphez és hogy a megintett nép szent könyveiben őrizte meg ezeket a kemény intéseket. A másik a cionistákkal okolja meg

Nem enyhülnek, sőt fokozódnak a németországi terrorcselekmények

„Németország sohasem állott közelebb a katasztrófához, mint most”

A Temps fellünettkező cikke a német belső helyzetről. Pápen és a centrum meg fog-nak egyezni?

Berlin, augusztus 6. Kelet-Poroszországban az összeütközések állandóan napirenden vannak. Elbingben, Allensteinben és Ereystadtban csendőrsztagokkal kellett megerősíteni a karhatalmat. A hatóságok számos házkutatást fogantatosítottak. Königsbergben a rendőrség megállapította.

hogy a szakszervezeti ház elleni merényletet a 12. számú nemzeti szocialista rohamcsapat nyolc tagja követte el.

A nyomozás eredményét áttették az államügyészséghez. Felderítették a Königsberg-Kalthofban végrehajtott bombamerényletet és gyújtogatások ügyét is. Tizenhárom tettestárs került letartóztatásba, akik ugyancsak a 12-ik számú rohamcsapat tagjainak vallják magukat.

Ma éjszaka Ortelsburgban egy áruháza tovarobogó autóból gyújtóbombát dobtak. Az üzlet leégett, de a tüzoltók meg tudták akadályozni a tűz továbbterjedését. Potsdam-Wilhelorstban egyik villatelepen hat ládát találtak robbanó töltényekkel. Egyik villa kertészét és fiát letartóztatták.

Münchenben a riadókészültség kivonulására hét ízben volt szükség az éj folyamán.

Nemzeti szocialisták és kommunisták véres összecsapásainál 17 ember sebesült meg súlyosan. A külvárosokban üzletekbe gyújtóbombákat hajítottak, de közülök csak három robbant ki. Kiseb tüzeket okozott. A tetteseknek Münchenben minden alkalommal sikerült kerekelt oldaniok. Egyszerűleg Kelet-Poroszországban, továbbá Chemnitzben és Beuthenben újabb összeütközések voltak a politikai ellenfelek között. A veszteséglistán egy halott és hetven sebesült szerepel.

Kisegítő rendőrség

Berlin, augusztus 6. Gayl báró birodalmi kancellárhelyettes, belügyminiszternél ma Braunschweig, Mecklenburg-Schwerin és Oldenburg miniszterelnökeinek részvételével értekezlet volt, amelyen a kisegítő rendőrség kérdését tárgyalták meg. A karhatalomba beosztott új elemek a nemzeti szocialista tá-

optimizmusa, akik jó pénzért még a biztos halál elkövetkezését is — gyógyulásnak nézik, illetőleg állítják be.

Szép dolog az optimizmus s különösen azoknak használnak, akiknek a félelmét és büntetését enyhíteni hivatott.

Mi is szeretnénk ebben a derűs optimizmusban részesedni, de kizárólag az optimizmusra valóban érdemes tények alapján.

Ezeknek azonban sehol se híre, se hamva.

Sőt ellenkezőleg: minden jel arra vall, hogy a válság még mindig nem érkezett el borzalmainak teljességéhez.

Mi azt hisszük, hogy a világ minden

borból kerültek ki, de szolgálatban nem politizálhatnak. Kisegítői működésük megszűnik, míhelyt a régi létszámú karhatalom elég erős lesz a pártemberek megszervezett összecsapásainak megakadályozására.

Hitler nem bír az alvezé-reivel

Párizs, augusztus 6. A Temps nem tartja kizártnak, hogy von Pápen kancellár és a centrum megegyeznek, de nagyon nehéznek tartja a birodalmi kormány helyzetét a jobboldallal szemben. A lap úgy értesült, hogy Hitler engedékenyebb magatartásával szemben áll alvezéreinek végső intranzigenciája.

akik döntő sikerig harcot akarnak.

Párizsi politikai körökben parlamenttől független új német birodalmi kormányt kombinálnak diktatúrával, melynek célja, hogy akár a volt uralkodóházzal, akár nélkülök visszatérjenek ahhoz a kormányzati rendszerhez, amely békeidőben fennállott Németországban. A lap hangoztatja, hogy Németország legkritikusabb óráit éli. Sohasem volt tragikusabb helyzetben polgárháború és diktatura határmegyéjén és sohasem állott közelebb a katasztrófához.

A bajor néppárt nem segíti elő Hitlerék hatalomra jutását

Berlin, augusztus 6. A nemzeti szocialista párt megbízottja, Göhring képviselő a jövő hét folyamán folytatni fogja tárgyalásait a birodalmi kormány tagjaival a kormányban részvétel feltételeiről. Ezzel szemben a bajor néppárt nem óhajtja elősegíteni a nemzeti szocialista politikuskok miniszteri tárcákhoz juttatását.

— Macdonald az elnökválasztás lezajlása előtt időszerűtlennek tartja Amerikával a hadiadósságokról tárgyalni. Londonból jelentik: A Reuter távirati iroda felhatalmazást nyert annak közlésére, hogy Macdonald miniszterelnök az amerikai elnökválasztás időpontja előtt időszerűtlennek tartja a hadiadósságok kérdésében az Egyesült Államokkal való megegyezés megkísérlését.

szenvető rétege csak akkor fog majd optimistává válni, ha ennek az optimizmusnak tárgyi okait saját magán fogja észlelhetni.

Majd akkor, ha a ma hiányzó kenyér előteremtésével ismét lesz mivel táplálkozni, lesz munka, lesz lakás és lesz ruha.

Mindaddig az amerikai bankárok optimizmusa — blöff, amellyel e vigasztalan világban önmagukat vigasztalják.

Csak önmagukat, mert a világ tul van azon, hogy ezeknek a blöffnőknak felüljön. A világ realitásokat és tetteket vár, nem bankári hangulatokat.

A siker titka

Egy kormányparti képviselő megoldotta tegnap a kamarában az antiszemita pártok választási sikerének titkát.

Hogy jutott be például a parlamentbe a vasgárda? Demagógiával. Kiosztották a parasztok között a zsidók vagyonát. Ho herókat neveztek ki minden faluba. Ezeknek feladata az lesz, hogy felhuzzák a legelső fára a politikai pártok vezéreit „ha majd a vasgárda hatalomra kerül.”

Es ahol még az efféle mákony sem szé-
dítette el a parasztságot darutollas, pisztolyokkal és késekkel felszerelt légionáriusok vonultak fel a szavazatok elhódítására.

Elükön Ion Zelea Codreanu, aki eké-
szól a néphez:

— Testvérek! Otszázmilliót adtak nekem a zsidók, hogy hagyjak fel a politikával. De én mégsem engedtem!

Ez volt a döntő argumentum. Akik té-
torváltak, akik haboztak most már gondolkodás nélkül adták le szavazataikat a nemzeti hőse.

Aki felvett ötszáz millió lejt a zsidók-
tól, de változtatlanul kitart antiszemita politikája mellett.

Ime ilyen egyszerű a vasgárda választási sikerének titka. Egyszerű és olcsó, mint a demagógia!

Kenyér helyett — golyó

Japánban a parasztnak nincs mit ennie.

Hogy vigasztalódjon — a városi munkást is kenyértelemné tette a világválság.

Jó és biztonságos élete csak a katoná-
nak, helyesebben a katonatiszteknek van a felkelő nap országában, mert a hadsereg számára akkor is van pénz, ha száz-
ezrek éhenpusztulnak.

Nem csoda tehát, ha Japánban a fasiz-
sista „világelfogás” hódít teret.

Egy ember, egy megértő, egy kevésbé
lovagias, de annál intelligensebb kormány-
zat azon törné a fejét, hogy minden esz-
közzel kenyéret teremtesen az éhező pa-
rasztságnak, munkát a munkásnak és
kevesebb kijelési lehetőséget a plutokratá-
Japán dinasztáinaknak.

Ez azonban fejtevést, jóakaratot, be-
csületet tételezne fel. Ilyesmire azonban
sem a japán, sem más fasizmusoknak
nincs ideje.

Sokkal egyszerűbben „oldják meg” a
kérdéseket.

Az éhező parasztok fiait besorozzák a
hadseregbe és elküldik őket fübe haragni
— Mandzsuriába, Sanghaiba, Csing-Csau-
ba, vagy Tien-Csinba.

Kenyér helyett golyót kapnak.

A baj csak az, hogy a végeletekig nem
lehet ezt a gazdasági „politikát” foly-
tatni.

A golyó ugyanis csak halált tud terem-
teni, de nem egybea életet.

Az éhező japán parasztok pedig élni
akarnak.

S ha Japán jelenlegi lelketlen urai to-
vábbra is golyót adnak csak kenyér he-
lyett a népnek: megtörténhetik az a for-
dulat, amelyre különben komolyan számi-
tanak Japánban, hogy a golyót végül is
a politikuskok fogják kapni s a nép majd
megteremti magának — a kenyéret.

Korai optimizmus

Az amerikai bankárok dörzsölik a ke-
züket. Ilyenkor azt mondják, hogy a ban-
károk optimisták.

Már tudniillik azok, akiknek a bank-
juk még nem omlott össze, illetőleg a
bukott bankok vagyonát már sikerült
zsebrerakniok.

Ezek a newyorki bankárok azt állítják,
hogy a világválság tuljutott a mélypont-
ján s most már kezdődik a nagy gyó-
gyulás.

Olyan ez az optimizmus, mint a halá-
los betegségben szenvedő, gazdag uri-
emberek fölött konziliumot tartó orvosok

Volna. Fej
zeti socia-
amelynek
Románia
ntranzigens
nem szabad
ia.
nciói ellen
hatóságok
ngedett ha-
e ter-
ti
k-
re méltó
vagy sem.
statáriális
tette fel a
napszámot.
dönt a ke-
eri
egy
uváradí
en férfi egé-
p Zoltán kö-
y, hogy a
folyamán
meg, aki-
zik az is-
halálos fá-
Szatmáron
Pap Zoltán
eggelig nem
vba fektette
beteg volt.
fizetni kez-
je volt.
ogy honnan
elelte, hogy
asszony pe-
kszerei már
lomásoknak
oltánt és a
séget, hogy
adatokkal
ándor fő-
yft Fischer
péntek déli-
tották, ahol
résztve
galomra. A
kban rész-
be.
mlálási ada-
tették Ka-
si adatait.
akosságának
ó 300 ezret.
ebb, mint a
ésre küldték
Macdonaldot
gálatnak ve-
állapotát
további pi-
onald való-
zaliz a skó-
apkiadó Rt.
da Baron L.
telefón 2-77
alom

küzdöttek — üvölti — „óriási pénzeikkel“ ellenünk. Oh, ha a náci-kasszában volna akkora arany, mint amilyen a cionista pártkasszában pusztított a háboru alatt. A harmadik Mordecháj vérengzéseit róvja fel bűnünkül és hozza fel mémentségként maga mellett... Olyan is akad, aki héber citátumokkal dobálódzik és Jézust is a héber nevén emlegeti. Így: Jesua ben Jusuff. Kisüti azt is, hogy Walter Rathenau-nak — horribile dictu! — zsinagógiai neve volt: Wolf Rathenow. Van aztán, aki a Frankfurter Zeitung-gal, mely kat exochen zsidó-újság a náci szemében, (de voltaképpen úgy hallgat a zsidó kérdéstről a nagy náci-zivatar közepette, mint tők a fűben), bizonykodik a zsidók külön fajisága és népsége mellett. Ez az újság, citálja, zsidó-görög harcokat regisztrált. Tehát — okoskodik — a zsidók még a Frankfurter Zeitung szerint sem azonosak a görögökkel. Miért tekintenek hát őket Németországban németeknek? Olyan okos fiu is akad közöttük, aki az Israelit, a németországi orthodox-zsidó hetilap kóser-csokoládé hirdetéséből von le a messzemenő világpolitikai következtetéseket. Érdekes az is, hogy egy felől a zsidó Hilferdinget zsidóknak az infláció átkaiért, másfelől aztán felpanaszolják, hogy a zsidó Bamberger csábitotta a jámbor német népet az aranyfedeztet jegére.

Teljes két oldal jutott ki a náci argumentumok során Bettelheim Samu barátunk ama beadványának, amelyet állítólag Kun Béla kormányához intézett. Ebben a „proletár üdvözléssel“ jézgyvett kérdésben amellet kardoskodik Bettelheim, hogy zsidót kell beosztani a békekonferenciára kiküldendő delegációba, még pedig — ez a Nutzwendung — olyan zsidót mint ő, aki részt vett a nemzetközi zsidó kongresszusokon és ezeknek révén komaságot tart azokkal az antant-zsidókkal, akik történetesen az antant-delegációkban ülnek és döntő befolyást gyakorolnak. A náci-beállításban a titkos zsidó világalumni törekvéseknek koronatanuja lesz a sokféle vízekén átevezett Bettelheim Samuból. Ez is karrier, ha úgy vesszük.

Az ugynevezett neutrálisok fejtegetései közül érdekesen emelkedik ki az egyik, mely az elején Martin Bubert, a végén pedig Jabotinskyt teszi meg a zsidók ideáljának, reprezentatív típusának. Nem tudta szegény, hogy a két véletlen — a messiási rajongót és a puskás-kardos legionáriust — ültette így egy bokorba. Nem hiányzik a hozzászólók között az agy Hermann Bahr sem. Mint majd mindig most is a Herzl-lel tartott ifjúkori barátságának fitogtatásával kezdi. Utána gyorsan egy kis vallomás következik: Ifjúkorában jómaga is antisemita volt. Bahr tiltakozik a feltevés ellen, hogy a zsidók alacsonyrendű fajta lennének és hogy árthatnának a német kultúrának. Ez a kultúra ugyanis olyan erős, hogy bizvást dacolni fog minden veszedelemmel. Heine utálatos figura volt. De vannak emelkedett lelkeletű zsidók. És mind ez, ez a sereg ellentétes megállapítás, szépen megfér egy 22 soros cikkcskében. Egy hithű katolikus arra figyelmeztet, hogy az egyház nem ismer faji különbségeket, hogy a zsidó voltaképpen konzervatív gondolkodású, hogy az egyház szent iratai között és a liturgiájában domináló szerepük van a zsidó elemeknek. Szenttelen hangu, lassu dögöcsü irás ez, mely azt is leszögezi, hogy nyugtalan időkben bűnbakot keres az elégedetlenség és ilyenkor az idegen fajtájú emberekre veti magát a tömeg és végül, hogy a nemzeti érzések tultengése állan-

dó nyugtalanságnak forrása.

Érdekes a németországi kommunista párt paragrafusokba szedett részletes nyilatkozata, mely kijelenti, hogy a párt küzd az antiszemitizmus ellen, „lévén ez a burzsoázia egyik legveszedelmesebb eszköze. Arra szolgál, hogy zavart támaszson a munkás tömegekben és letéitise őket az osztályharc utjáról. A pogromra uszítás az ekzisztenciáját féltő uralkodó osztály kétségbeesésének jele, a pusztulóban lévő hatalom kísérlete, mely arra irányul, hogy eltérítse a figyelmet magáról és védtelen proletárok ellen lázítson, akik kétszeresen szenvednek, mert proletárok és egyben zsidók.“

A zsidók prokátorai közül Heinrich Mann arra figyelmeztet, hogy a zsidó-üldözések sohasem végződtek a zsidók jogfosztottságával. A kaoszól az igazi problémák nyomultak előtérbe. A népek, osztályok, a gazdasági és szellemi hatalmak küzdelmei erősebbeknek bizonyultak, mint az ugynevezett fajok elleni gyűlölet. Az orosz antiszemitizmus, a Dreyfus-affér körül kavargó zsidó ellenesség következményeit idézi és rámutat, hogy a Lueger lármas antiszemitizmusát a tartós vörös uralom váltotta fel Bécsben. — Berlin város sajtófőnöke a zsidók szerepét rajzolja meg a német gazdasági életben belül. — Theilhaber adatot adatra halmoz, beigazolja a tételt: Es kann keine Frage sein, dass eine antisemitische Politik Deutschland aufs schwerste schädigen wird. — Ellbogen professor a náci kritikájának erkölcsi jogosultatlanságát bizonyítja. Marx Brod a palesztinai zsidó koncentrációban látja a leg-hatalmasabb érvet az antiszemitizmus ellen. Adolf Böhm a palesztinai építő munkát ismerteti, az egyetlen országot, melyben a „szellemiségnek igazi internacionalizmusát ápolják.“ York-Steiner szerint nem az erős nemzeti érzésből, hanem éppen ennek az érzésnek bizonyatlanságából és erőtlenségéből táplálkozik a német antiszemitizmus. Bizonyíték: a németek erős asszimilálódása a külföldön, az a meglapulás, mellyel a 8 millió egyesültállamokbeli német, országa németellenes világháborubeli akcióját kísérte. Felszinesek, de roppant szellemsékek a Felix Salten megállapításai: A sportmatadorok, a cirkuszok és a varieték akrobatai és atlétái, bravuros lovasai sokszorosan rácsafolnak a feceségre a zsidók alacsonyrendűségéről. A nehéziparban, a végtelen kiterjedésű hitbizományokban semmi részük. A legnagyobb hadiszállítási csalást egy tiszt árja követte el Németországban. Nem-zsidók tanúságait idézi a zsidók mezőgazdasági építómunkájáról. Az emberi kultúra a biblián épül. A tizparancsolat a legmagasabb csúc, melyre az emberi etika felkapaszkodott. Két alapvető erő munkál a zsidókban: a mózesi, mely ujra a mindenkori firaók ellen lázad s kitör a szolgaságból és a dávidi, a konzervatív, a zsolttáros, a palota és templom építő, a tradíciók őrzője, a meglevők támasza. A bánásmódtól függ, melyik erő jön működésbe. Az orosz Troczkikat, az angol liberálisokat Disraeliket, Samueleket, Isaak Rufusokot nevelt. — Lessing professor a jövő embertípusát látja a zsidóban. A zsidó semmi más, mint a legöregebb ember, akinek vére sokféle ellentmondást feloldott és megrögzített; melyek a fiatalabb vérben csak holnap fognak konfliktusokat támasztani és betegségeket felidézni. A zsidó volt a bűnbak, ő ajándékozta meg az emberiséget a szérummal, a gyógyító erejű vérosszétellel. A népek rá kell eszméljenek: az ő sorsuk lesz holnap, amit a zsidók ellen elkövetnek. A zsidók hajdani gettósorsát hordozza a világ proletársága, mely mindenütt gettóban él, elkülönítve a természettől, kihasználva és eladhatóvá alacsonyítva akár a barom. A zsidó, németnek és egyben zsidónak is érzi magát. És a holnap, a holnapután polynacionális államában mindenki kénytelen lesz ehhez az állapothoz megéledni; amint meg fogják tanulni, hogy lehet séges az internacionalizmussal egybekapcsolt nacionalizmus is. A holnapért vesződik a zsidó Palesztinában is, hordja verejtékező a zsákokba öntött földet, a kopár hegyekre, mert reméli, hogy századok múlva megint erdők fognak zöldelni rajta. A zsidó a jövőért hordja a hátán és a szívén a földet és egész törtéjája szakadatlan égés volt más népek dicsőségéért, eszményeiért. Az igazi zsidó sohasem kérdezte: Mi lesz? Mi hasznom lesz nekem belőle?

En valahogy egyszerűbbnek látom azt, ami most történik. Ugy, hogy a hullámvonalban haladó történelmi áramlat egy cseppeske nyugalom, alig lélekzetnyi pihenő után megint felbolygatja a zsidókat, megint ellenük szegezte néhány vajudó országban a gyűlölet nyilait. Poli-

tikai dívat ez is. Néhány esz egy csak hónap még s az események sodra megint irányt vált és a következő generáció aránylagos nyugalom közepette élhet, ahogy például a fűsárgunkban jómagunk éltünk. A fűsárgunk az, hogy a zsidó ember ezt a mind bizonytalankövetkező nyugalmat felhasználja a maga konyhójának építésére is s ne feledje a sötét napok tanulságait. Legyen egy kissé circumspektusabb. Akárcsak a könyvkiadók, akik most — ime — vámot szednek a zsidó gyűlöletből is, felszólják a zsidókról szóló könyveknek példányszámait. (g. s.)

A vámhivatalnak Schönhaus által megvádolt tisztviselői tagadják bűnrészességüket

Nincs eredménye a Schönhaus-nyomozásnak

Cluj-Kolozsvár, augusztus 6. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Amint az Uj Kelet azt már közölte, Schönhaus Mihály vámügynök visszaéléseinek ügyében az ügyészégi vizsgálat több vámtisztviselő kihallgatásával folytatódott. Schönhaus ugyanis három embert nevezett meg a vámhivatal tisztviselői közül, akiket még a múlt hét szombatján szembeállították Schönhaus-sal. A szembeállítás azonban azért nem jártak sikerrel, mert Schönhaus ugyan fentartotta azt az állítását, hogy a vámtisztviselők

részvtettek hamisításában, de ezek viszont azt állítják, hogy Schönhaus hazudik.

Igy az eddigi kihallgatásoknak még bírói eredménye nincsen, bár egészen bizonyos, hogy Schönhaus nem követelhette el panamáit, ha arról a vámtisztviselők nem tudtak. Így minden valószínűség szerint megtörténne majd azok a letartóztatások, melyek végül is a vámpanamaügyének teljes tisztázására fognak vezetni.

Sorozatos meglepetések az olimpiász hetedik napján

Világrekorddal nyerte Carr a 400 m. síkfutást Eastmann elől. Szenszációs eredmények és meglepetések a dekaltonban

Losangeles, augusztus 6. Az olimpiász pénteki küzdelmei is meghozták a maguk szenzációit. Általában az olimpiai torna eredményei azt mutatják, hogy az atlétika az utóbbi négy évben nagy lépésekkel haladt előre. Az olimpiásznak eddig nagyon kevés olyan atlétikai száma volt, amelyen nem végeztek volna világ- vagy olimpiai rekorddal. Mindennaposak voltak a meglepetések: olyan komoly favoritok maradtak le, akiknek biztos győzelmére nagyarányu fogadások is történtek. Így a pénteki napon is, egyik érdekesség a másikat követte: a négyszáz méteres síkfutás, a dekalton, az 1500 méteres síkfutásban egymásután szolgáltak meg lepetésekkel.

Részletes eredményeik:

A 400 m. síkfutás: 1. Carr USA 46.2 olimpiai és világrekord. 2. Eastmann USA 46.6 régi rekordon belül. 3. Wilson (Kanada) 47. 4. Walters (Dél-amerika) 48.2. 5. Gordon USA 48.2. 6. Golding (Ausztrália).

A 1500 m. síkfutás: 1. Lehtinen finn 14.30 mp. olimpiai rekord. 2. Hill USA. 3. Virtanen finn 14.44. 4. Shaviden (Uj-Zéland) 14.49. 5. Lindgren svéd 14.54. 6. Shvring német 14.57.

Dekalton versenyek eddigi eredményei

1. Charles USA 4266 pont. 2. Dimza lett 4209. 3. Sievert német 4186 pont. 4. Jarvinenx finn 4168 pont. 5. Bausch USA 3988 pont. Bácsalmássy a 12-ik a tizenhárom induló közül.

A modern pantatlonban Mayo USA vezet 21 és félponttal. 2. Oxentatierna svéd. 3. Thofalt svéd. 4. Lindmann svéd. 5. Simonetti olasz. 6. Renner német. Sömfay a kilencedik, jó eredmények esetén még bejuthat a hat első helyezett közé.

A törvívás egyéni eredményei:

Döntő: 1. Marzi, olasz 9 győzelem. 2. Lawis, USA 6 győzelem. 3. Gaudini, olasz 5 győzelem, 27 tuss. 4. Lloyd, USA 5 győzelem, 30 tuss. 5. Casimir, német 4 győzelem. 6. Larras, Argentína 3 győzelem, 37 tuss. 7. Bourgeois, belga 3 győzelem, 41 tuss. 8. Cattiau,

francia 2 győzelem, 41 tuss. 9. Maladios, Brazília 2 győzelem, 42 tuss.

A nemzetek pontversenyében USA 247 ponttal vezet. Franciaország 89, Olaszország 74 és fél, Magyarország-nak eddig 12 pontja van.

A szombati napon kerültek sorra azok a számok, amelyekben a magyarok legesélyesebben indulnak. Magyarország—Németország vízipóló összehas-pására az egész világ kíváncsi. Ma vannak a 100 m. gyorsulás elő- és középfutamai, ahol Bárány dr. és Székely várnak sikerre, a dekalton versenyek elmaradt számai, a rövid távu uszósámok, a 4x100 m. stfeta előfutamai, a görög—római birkózás és az epee-ven-senyek.

— Szívzselhűdés után két hétig holtan feküdt a szobájában. Bécsből jelentik: Bécsi lakásán borzalmasan felosztott állapotban holtan találták Moser Richard negyvennyolc éves államvasuti főfelügyelőt. Megállapították, hogy a halott már két hét óta feküdt szobájában és a halált szívzselhűdés okozta.

— Százéves asszony tanácsa. Berlijnből jelentik: Niebelungen Emilia berlini nő a múlt hónapban ünnepelte századik születése napját. A szép kort megért hölgy az újságíróknak arra a kérdésére, hogy mit kell csinálni és hogy kell élni ahhoz, hogy az ember így konzerválhassa magát, a következő feleletet adta: „Tiszta levegőn élj, ne bosszankodj és ne igazod magadat semmi miatt, azonkívül soha ne menj férjhez, vagy ne nősülj meg. Ez a három alapfeltétel a hosszú életkor eléréséhez.“

A timisoarai fiuliceum, felsőkereskedelmi iskola és leánygimnázium nyilvá-nos joguk.

A zsidó iskolákkal kapcsolatos munkák

az évek óta fennálló modern

kóser fiuinternátus

Elégendő jelentkező esetén a leányok részére is szigoruan kóser

internátus nyílik meg

Erdeklődőknek prospektust küld az igazgatóság. Directiunea Iiceului si Internatulul Evreesc Timisoara I.

adóhátralék kolozsvári a

Gyárosok, kereskedők, iparosok figyelmébe!

Kénvirág	Schellack
Kénlap	Dextrin
Kénmáj	Hidegeny
Bárium-sulfid	Gummi arabicum
Naphtalin	Gummi tragant
Stearin	Anilinfestékek
Japánviasz	Porfestékek
Carnaubaviasz	Lackok (spritz)
Balsamterpentin	Tovotta-Uzökenocs
Wasserstoffsuperoxid (Hidrogén)	Gyanta
Sósav	Halzsir
Kénsav (füstölő)	Növényolaj
Denaturált-szez	Ételolaj
Photo vegyszerek	Cserzőanyagok
Leboratórium preparátok	Chrómsók

és az összes technikai vegyszerek közvetlen importja

Ullmann József & Fia
Oradea, telefon 677.

Minden h felév alatt

Ezer

Cluj-Koloz dásági váls jandult döntő és hitelettel azóta eltelt hetetlen. Év latok épügy dásának, mi jelenlegi vis aklimatizáló Megpróbál maszkodva áldozatait. S folyamán a felstéről sz hős halotta következteth

Hely

Az idei é csak Koloz képtelensége hozzáadjuk bejutott és akkor 70-re tok száma. A madjk napr omlás.

A 48 beje 23 bírói lik egyezségi el törvény élet ségek száma likvidálási e sebb az adó anyni forma A likvidálá igazolását r vény, sem a nem írja elő nél legalább

Sz

Ez a tény tésből is ki A 48 hiva képtelensége jelentettek b szerezéség likvidálási portnál a ki, a defici A likvidálá aktiva muta deficitet ere telenségnél haladta me kat, ami át nek felel me Nem kell ségek okait dat a hitele

83

Az a kim tényleges fi vető adóbeh utóbbi éve egyik legha sági életünk sek nemesak tik fel hóna telezők kijá láját fejlesz hiteletet me vtvak ki ma rettegnie ké tekintélyes natyi szür árverés Dar lehet a no ról.

Gondolj un első hat hó tüztek ki K be, hogy eze kereskedők rra esik, ak pusztító és maj adóbeh életre gyako Ezt a 83 adóhátralék kolozsvári a

Tragikus számok Kolozsvár gazdasági pusztulásáról

Minden harmadik napra esik egy vállalati összeomlás. Ötszáz cég ellen tüztek ki adóárverést egy fél év alatt. Juniusban megduplázódott az adóárverések száma. Az ipari és kereskedelmi vállalatok 62 százaléka veszteséggel zárta mérlegeit

Ezerháromszázmillió lej betétet vontak ki egy év alatt Kolozsváron

Kolozsvár, augusztus 6. A gazdasági válság az elmúlt év nyárutóján indult döntő rohamra ipari, kereskedelmi és hiteléletünk ellen. A pusztítás, amit az azóta eltelt egy év alatt végzett, felmérhetetlen. Évtizedes, tisztességes múltú vállalatok épüget nem tudtak ellenállni támadásának, mint az ujjában alakult és a jelenlegi viszonyokhoz épp ezért jobban alkalmazkodó cégek.

Megpróbáljuk számszerű adatokra támaszkodva felmérni ennek a krízisnek az adatait. Sajnos itt is, mint a háborúk folyamán általában, csak a „szarzsik” elestéről számolhatunk be. A névtelen hősi halottak hatalmas tömegére csak következtethetünk, mert nem állnak

rendelkezésünkre számszerű adatok annak a megállapítása végett, hogy hány ezer és tízezer egzisztencia roppant össze az utóbbi egy év alatt a gazdasági vállalkozások összeomlásával. Fejtegetéseink csak Kolozsvárra vonatkoznak ugyan, de hisz a krízis nem elszigetelt jelenség, hanem legalább ugyanolyan arányban szedte áldozatait a többi erdélyi és bányászati kereskedővárosban is, hogy Nagyváradról és a többi észak-erdélyi és határmenti városról ne is beszéljünk, amelyeket a krízis teljesen két vállra terített. Adataink magángyűjtés eredményei és így a teljességre sem tartunk számot.

miből is fizeti ezeket a horribilis közterheket Kolozsvár ipara és kereskedelme?

Ezerháromszázmillió lej befektetett tőke után 37 millió lej veszteség!

Az itt következő adatokhoz 42 vezető kolozsvári kereskedelmi és iparvállalat 1931 december 31-ével lezárt mérlegeit vesszük alapul.

Ez a 42 részvénytársaság 663.347.000 lej saját tőke mellett egymilliárd 48.854.000 lej idegen tőkével dolgozott. A befektetett tőke végösszege tehát 1.712.201.000 lej. Ez az egy és háromnegyedmilliárd lej tőke gyártott, foglalmazott, vásárolt és eladott, egyszóval: termelt. És ennek a termelésnek egy évi eredménye, gyümölcse: 37.245.000 lej tiszta — veszteség.

Veszteség! Mert a 42 vállalat közül 26 részvénytársaság 48.543.000 lej együttes veszteséggel zárta múlt évi mérlegeit és csak 16 cég tüntetett ki 11.208.000 lej együttes tiszta hasznót. Volt olyan vállalat is, amely egy év alatt tőkének 60 százalékát veszítette el.

Naivitás volna azt gondolni, hogy ez a kétségbeejtő helyzet csak a részvénytársaságokra vonatkozik. Ugyanebben a hónapban eveznek a mérlegpublikálásra

és idegbántalmakban szenvedők egyértelműen diésérik a Togal tabletták gyors és biztos hatását. Togal a kórokozó anyagokat természetes uton távolítja el. Oldja a hugasavat és nagy mértékben bakteriumölő. Egy kísérlet meg fogja győzni! Ragaszkodjék a Togal-hoz, nincs ennél jobb! Több mint 6000 orvosi vélemény! Minden gyógyszerárban. Lei 52.—

CSUZ-TOGAL

Többmillió lej kárt okozó tűzveszedelem pusztított Galacon

Bucuresti, augusztus 6. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Galacon tegnap hatalmas tűzveszély pusztított, mely egy egész városrészt elhamvasztott. A tűz a Sure testvérek vendéglőjében tört ki és a viharos időtől is segítve, rövid idő alatt a szomszéd házakra is átterjedt. A Domneasca uccán a vendéglő mellett lévő cukrászda és több nagykereskedés lángokban állott.

A borzalmas tűzveszély eloltásához a város tűzoltóságának a katonai garnizon majdnem teljes legénysége segédkezett, míg a délutáni órákban lokalizálták. A kár többmillió lejre rug. A rendőrség azonnal erélyes nyomozást vezetett be annak megállapítására, hogy a tűzveszedelemért kit terhel a felelősség.

„A háboru előtt a bukaresti kormányok szubvencionálták az erdélyi románság sajtóját és politikai akcióit“

Vaida Sándor érdekes történelmi visszaemlékezései a szenátus előtt

Bucuresti, augusztus 6. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Vaida Sándor nagy vihart kiváltó kamarai beszéde után a szenátusban is válaszolt, ezáltal kevésbé szenvedélyes és objektivebb hangon, azokra a támadásokra, amelyek őt és kormányát a választásokkal kapcsolatosan érték. Vaida beszédében rövid visszafüggelést is vetett arra a viszonyra, amely a háboru előtt a régi királyság és az erdélyi románok között fennállott.

hagyni. Bármelyik párt is kerül kormányra, kötelessége, mint a nemzet képviselőjének, teljes erejéből támogatni az erdélyieket.

Míndez a beavatottak előtt nem volt titok. De most történt meg első ízben az, hogy az erdélyi és regáti románságnak ezen kapcsolatairól a nyilvánosság előtt is szó esett. Vaida elmondotta a továbbiakban, hogy midőn az egyesülés után közvetlenül Bukarestbe utaztak, tárt karokkal fogadták az erdélyi vezetőket. A nagy öröm azonban eltűnt, mihelyst kiderült, hogy az erdélyiek nem akarnak a mindenható liberális párt szolgálatába állani. Eleinte maga Vaida is szívvel, lélekkel a liberálisok mellett volt. De megváltoztatta álláspontját, midőn látta, hogy a liberálisok olyan tisztviselőket küldenek Erdélybe, akik a regátban kompromittáltak magukat és a választásokon alkalmazott terror miatt olyan erdélyi román vezetőket sem tudtak a parlamentbe bekerülni, akik a magyar rezsim alatt meg tudták választani magukat.

Hetven fizetésektelenség hét hónap alatt Kolozsváron

Az idej évi elmúlt hét hónapja alatt csak Kolozsváron 48 hivatalos fizetésektelenséget jelentettek be. Ha ehhez hozzáadjuk a magánuton egyezkedő, csődbejutott és elárverezett cégek számát, akkor 70-re rug a fizetésektelenség vállalatok száma. Átlagosan tehát minden harmadik napra esik egy vállalati összeomlás.

A 48 bejelentett fizetésektelenségből 23 bírói likvidálási, 15 pedig kényszer-egyezségi eljárás alá esik. A likvidálási törvény életbelépésével a kényszer-egyezségek száma igen megcsappant, mivel a likvidálási eljárás egyrésztől kényelmesebb az adósa nézve, másrésztől nincs annyi formaszághoz és feltételhez kötve. A likvidálásnál sem a 3 éves fennállás igazolását nem kéri a közzadóstól a törvény, sem a kiegyezési kvóta nagyságát nem írja elő, amely a kényszer-egyezségeknél legalább 60 százalék. Így például az

is megtörténhetett, hogy egy kolozsvári likvidálást kérő cég 217.088 lej tartozással szemben mindössze 10.280 lej vagyont tudott felmutatni.

Ennek az esetnek azonban az ellenkezőjével is elég gyakran találkozunk, amidőn ugyanis az aktívák sokszorosán meghaladják a cég tartozásait. Így egy kolozsvári nehézipari vállalat bírói likvidációt kényszerült kérni, holott 947.684 lej tartozással szemben aktívái 5.345.000 lejre rugtak. Egy másik likvidálást kérő cégnél 720.667 lej tartozással szemben 4.579.426 lej vagyont állott fenn.

A 48 kényszer-egyezséget és likvidálást kért cég között 21 olyan vállalat akadt, amelyek vagy aktívák, vagy a passzívák oly minimális hányaddal haladják meg a vállalati vagyont, hogy ezt a deficitet normális gazdasági viszonyok között figyelembe sem vennénk.

Százmillió lej passziva, 13 millió deficit

Ez a tény egyébként az alábbi összesítésből is kitűnik:

A 48 hivatalosan bejelentett fizetésektelenségnél 98 millió lej össztartozást jelentettek be. Ebből 43 millió lej a kényszer-egyezségekre, 55 millió lej a bírói likvidálási kérésekre esik. Az előbbi csoportnál az aktívák 36.129.500 lejt tettek ki, a deficit tehát kerekén 7 millió lej. A likvidálási kéréseknél 48.784.000 lej aktívák mutatkozik, ami 6.293.000 lej deficitet eredményezett. A 48 fizetésektelenségnél tehát csak 13 millió lejjel haladta meg az összpaszívát az aktívák, ami átlagosan 14 százalékos deficitnek felel meg.

Nem kell kutatnunk a fizetésektelenségek okait. Ezek egy tekintélyes hányadát a hitelezők türelmetlensége idézte

831 adóárverési kitűzés egy fél év alatt

Az a kiméletet nem ismerő, az adózó tényleges fizetőképességével számot nem vető adóbehajtási rendszer, amely az utóbbi években nálunk meghonosult, egyik leghatékonyabb tényezője gazdasági életünk leromlásának. Az adóárverések nemcsak vállataink egész sorát emesztek fel hónapról-hónapra, nemcsak a hitelezők kijátszásának egy speciális iskoláját fejlesztették ki, hanem egyben a hitelélet megbénulásánál is oroszlanrészt vettek ki maguknak. Amikor a hitelezőnek rettegnie kell attól, hogy adósainak egy tekintélyes része felett állandóan, pillanatnyi szünet nélkül ott lebeg az adóárverés Damokles-kardja, beszélni sem lehet a normális hitelélet visszatéréséről.

Gondoljunk csak arra, hogy az idej év első hat hónapja alatt 831 adóárverést tüztek ki Kolozsváron, vegyük figyelembe, hogy ezek közül mintegy 500 kitűzés kereskedőkre, iparosokra és kisiparosokra esik, akkor el tudjuk képzelni azt a pusztító és demoralizáló hatást, amit a mai adóbehajtási szisztéma a gazdasági életre gyakorol.

Ezt a 831 adóárverést 47.300.000 lej adóhátralék behajtása végett tüztek ki a kolozsvári adóhivatalok. Átlagosan tehát

58.000 lej adóhátralék esik egy árverési kitűzésre. Ezekben a hátralékokban azonban nemcsak az elmúlt évekről visszamaradt adórestanciák szerepelnek, hanem az idej évre kivetett adók is. Ez a helyzet kellőképp igazolja, mily hihetetlen erőfeszítéseket kell tenniük Kolozsvár adózóinak, hogy az állammal szembeni kötelezettségüknek eleget tehessenek.

Az adóárverési statisztika azonban azt is elárulja, hogy mily mértékben szorította meg a kincstár az utóbbi hetekben az adóprést. Az árverési kitűzések ugyanis az idej év első hat hónapja alatt a következőképp alakultak Kolozsváron:

Január	hóban	112	árverési	kitűzés,
február	hóban	157	árverési	kitűzés,
március	hóban	104	árverési	kitűzés,
április	hóban	147	árverési	kitűzés,
május	hóban	103	árverési	kitűzés,
julius	hóban	208	árverési	kitűzés,

Összesen: 831 adóárverési kitűzés

A kitűzött árverések száma juniusban kulminál és több, mint kétszeresét teszi ki a május havjának. Ezt a fokozódó attackot aligha bírja ki sokáig a város gazdasági élete.

Nézzük meg most, hogy tulajdonképpen

A máramarosszigeti taxa ad valorem dzsungeljéből

Kinek állott érdekében, hogy a meghamisított könyvek és regiszterek eltűnjenek

Sighet-Máramarossziget, augusztus 6. (Az Uj Kelet tud.) Még mindig nem került le a napirendről. Még mindig az érdeklődés homlokterében áll. Ujra, ismét, megint, ki tudja hányadszor, ki tudja meddig: taxa ad valorem...

...mert a szigeti városháza ágensei még mindig szedik az ad valorem taxát. Elszedik a szigeti kereskedők vértől-járlal keservesen megkeresett filléreit. Minden tiltakozás és elkeseredés dacára.

Hogy egy hosszú esztendőn keresztül elszikkasztották a pénzeket? Nem tesz semmit, ezután vigyázni fogunk? Hogy a taxa szedése törvényellenes? Ugyan, ugyan, hol van Máramarossziget és hol van Bukarest, hol vagyunk mi és hol vannak a törvények?

Elindulás...

A taxa ad valorem utóbbi, botrányos fázisa úgy hangzik, mint egy regény. A bűnügyek regénye, ahol az érdekeltek igyekeznek zavart csinálni, hogy ilyen módon gátolják meg a kibontakozást.

De menjünk csak sorjában. Az adatok egész halmaza alapján vádat emeltünk a szigeti taxa ad valorem kezelésére ellen. A vádat két csoportba foglaltuk, egyrészt, hogy a város megbizottja elszikkasztotta azokat az összegeket, amelyek egy éven keresztül taxa ad valorem címen befolytak, másrészt a városi főszámvevő, a taxa ad valorem felelős reszortvezetője hagyta, hogy egy éven keresztül elszikkasszák a város pénzét olyképpen, hogy nem gyakorolt a taxa ad valorem felett kellő ellenőrzést.

Kinek volt érdeke?

Ez volt az elindulás.

Ugy kezdődött, hogy 1932 július 2-án a taxa ad valorem irodában megejtették az első vizsgálatot. A vizsgálat megállapította, hogy a könyvek és a regiszterek hamisak. Hogy a taxa kezelése által meg lettek hamisítva. A vizsgálatnál résztvett Moys László városi tanácsos és Rác Sándor, a szigeti rendőrség bünyügyi osztályának a főnöke.

A vizsgálat eredményéről nem vettek fel jegyzőkönyvet. A meghamisított könyveket és regisztereket nem foglalták le, nem vitték őket a szigeti városházára, vagy a rendőrségre. János Márton, a város megbizottját sem függesztették fel az állásából. Hagyták, hogy a szikkasztó városi megbizott kezelje tovább a város pénzét a meghamisított könyveken és regisztereken keresztül.

1932 július 5-én megejtették a második vizsgálatot a taxa ad valorem irodájában. Két blokkot találtak, melyekről a város vezetőségének tudomása sem volt, miután azokat nem verifikálta. A konszignáció szerint János Márton 13.877 lejt inkasszálta két meghamisított blokkal.

A második vizsgálat eredménye arra a sorsra jutott, amelyre az első. A meghamisított könyvek továbbra is ott maradtak az ad valorem irodában. János Márton továbbra is kezelte a város pénzét.

Mintha mi sem történt volna.

Csak július 10-én történt változás. Egy szenzációs, „nem várt fordulat”. Július 10-én délután érkezett Máramarosszigetre az Uj Keletnek az a példánya, ahol a két vizsgálat eredményét ismertették és követték a város vezetőségétől, hogy vezessen be egy erélyes vizsgálatot. S július 10-én éjjel „ismeretlen tettesek” feltörték a taxa ad valorem irodáját, mely a Pannónia-szállodában van elhelyezve, behatoltak az irodába és ellopták onnan a taxa ad valorem meghamisított könyveit és regisztereit.

Ehhez az ügyhöz, illetve a taxa ad valorem történetéhez ehhez az oldalhoz mi a magunk részéről nem szólnunk semmit. A józanul ítélő közvéleményre bizzuk annak elbírálását: vajjon kinek állott érdekében, hogy a meghamisított könyvek és regiszterek eltűnjenek?

A város erélyeskedik

Azok után, ami július 10-én éjjel történt, a város vezetősége elérkezettnek látta az időt ahhoz, hogy erélyes kézzel nyúljon bele ebbe a darázsészekbe.

A város vezetősége azonnali hatállyal felbontotta szerződését János Mártonnal, betörés gyanúja alatt a rendőrség őrizetbe vette János Mártont, a taxa ad valorem kezeléséhez a város saját tisztviselőit küldte ki és az interimáris bizottság

elrendelt egy harmadik vizsgálatot. 1932 július 12-én a város falain hirdetések jelentek meg. 5001-1932. szám alatt a város interimáris bizottsága felhívást intézett a szigeti kereskedőkhöz és iparosokhoz. A felhívás elmondja, hogy

Az ad valorem taxák kezelése körül felmerült szabálytalanságok kivizsgálása ügyében bevezetett ankétára való tekintettel, felkérjük az érdekelteket, hogy folyó évi július hó 20-ig bezárólag a városi adógyosztálynál délelőtt 8-2-ig és délután 4-6 órák között egy saját, valamint a bevezetett vizsgálat érdekében a birtokukban levő összes nyugtákat, fuvarleveleket számlákat, stb., melyek a folyó év január hó 1-től július hó 10-ig bezárólag ad valorem taxa címén fizetett összegekre vonatkoznak, hivatalos használatra bemutatni sziveskedjenek.

A felhívásra a kereskedők nem reagáltak. Látták ugyanis, hogy a nyugtázás szabálytalanul, bűnösen, könnyelműen, duplikát nélkül történik. Látták, hogy az egész művelet abból áll, hogy számlák és fuvarlevelek csücskére bélyegzőt nyomnak rá, jegyzőkönyvi szám, dátum és minden ellenőrzés nélkül. S a szigeti kereskedők egészséges ösztönükkel meg-

éreztek, hogy az elszikkasztott összegek nagyságát az általuk prezeltált nyugták, fuvarlevelek és számlák alapján ugysem lehet megállapítani.

A szigeti kereskedők és iparosok közül ketten jelentkeztek.

De nem jöttek el fuvarleveleikkel a strassburgi almakereskedők, akik almát szállították ki Máramarossból és 200 lejt fizettek taxa ad valorem címen minden vagon alma után.

De nem jöttek el az athéni görög marhakereskedők, akik teheneket raktak be a szigeti állomáson s minden darab után 50 lejt fizettek taxa ad valorem címen.

De nem jöttek el a zágrábi, szegedi és budapesti fakereskedők, akik deszkát raktak be a szigeti állomáson és 300 lejt fizettek minden vagon után taxa ad valorem címen.

Egyik se jött el fuvarlevelével. Hogy segítsen kivizsgálni az ad valorem ügyét. Hogy segítsenek annak a megállapításánál: vajjon milyen nagy az az összeg, melyet János Márton elszikkasztott?

Máramarossziget város interimáris bizottsága mégis lefolytatta a vizsgálatot. 1932 július 30-án 5123-1932. szám alatt elkészítette a vizsgálatról szóló jegyzőkönyvét.

Érdekes lesz megtudni, hogy a taxa ad valorem ügy utóbbi, botrányos fordulata után — annak utána, hogy a vizsgálat gerincét képezhető meghamisított könyveket és regisztereket „ismeretlen egyének” ellopták — mégis mit állapíthatott meg a vizsgáló bizottság.

De erről majd — legközelebb.

Schön Dezső

KÖZGAZDASÁGI

Nyílt levél

A Zsidó Párt t. képviselőihez a konverzióról szóló törvény módosítása és a városi adósságok rendezéséről szóló törvényjavaslat tárgyában

Írta: Dr. Váradi Ödön nagyváradai ügyvéd

Igen tisztelt Képviselő urak!

A közeli napokban be fogja terjeszteni a kormány az ismételt megjelenő közlések szerint a konverziós törvény módosításáról szóló törvényjavaslatát.

A Zsidó Párt propagandagyűlésein felszólalásainkban kijelentettük, hogy a Zsidó Párt a maga részéről minden lehetőt el fog követni az összehívandó új parlamentben aziránt, hogy a konverzióról szóló törvény a kispolgárok érdekében megfelelő módosítást nyerjen, valamint kifejtettük azt is, hogy a Zsidó Párt a gazdaságtól kívül, gondol a többi társadalmi osztályra is: a kereskedőkre, iparosokra, háztulajdonosokra, az intellektuelekre, mert az igazság és méltányosság követelményeinek tartja azt, hogy a súlyos gazdasági viszonyok között ezen bajbajutott társadalmi osztályok helyzetén is könnyítsen.

A Lupa-párt hivatalosan is felvette programjába a városi lakosságok szánálását. Az elmúlt parlamenti ciklusban pedig a liberális és az averescanus párt vezérszónokai kifejtették azon álláspontjukat, hogy a városi polgárság nehéz helyzetén is könnyíteni kell.

Most, hogy a Zsidó Párt a választások alkalmával ismét oly szép győzelmet aratott és a zsidóság megtette kötelességét, amikor a zsidó szavazatok tömegei lelkesen sorakoztak a Zsidó Párt lobogói alá. Viszont a zsidóság arra kéri igen tisztelt Képviselőit, akik a polgárság sorsát szívükön viselik, hogy a konverziós törvény tárgyalása alkalmával újból tegyenek meg minden lehető, hogy a konverziós törvénybe foglalják bele a városi adósságok rendezését is.

A konverziós törvényről igen nagy hiba az, hogy aki nem jelentette 3 hónap alatt a mezőgazdasági konverzió alá eső 20 holdon aluli birtokos elleni követelését, ezt az illető mezőgazdasági vagyónal szemben többé nem érvényesítheti.

Egész bizonyos, hogy a hitelezők százezrei nem jelentették be követeléseiket, mert hiszen pl. az a nagykereskedők, kereskedők, iparosok adóssai az ország legkülönbözőbb részein laktak és a hitelezőknek nem volt sem idejük, sem gyakran a tetemes portóköltésre pénzük ahhoz, hogy gyakran egész apró tartozásaikat a járásbírószághoz bejelentették. Gondoljunk csak arra, hogy országsszerte hány kiskereskedő van, akiknek a gaz-

dálkodók százainál van 100-500-2000 lejt és hasonló kisebb összegű követelésük és ezen adósságaik gyakran 50-60 faluban laktak. Minden egyes adósnak bejelentése rengeteg időt vesz igénybe, úgy, hogy a tartozások tulnyomó része nem lett bejelentve.

A magánjogok világszerte érvényes elvei szerint a követelés elévülési ideje — a váltóköveteléseket kivéve — 32 év. Ezen az elven történt a konverziós törvény, amidőn kimondta, hogy a követelések 3 hónap alatt voltak bejelentendők. Azonban egy törvénynek nem lehet célja az, hogy az a sok kereskedő, iparos és kisember, aki akár árúját, akár pénzét kiadta, követelését elveszítse, minthogy tény az, hogy a követelések tulnyomó része nincs bejelentve. A konverziós törvény egyik módosítása tehát az lenne, hogy a 20 holdon aluli kisgazdák elleni mindennemű követelés, akár be lett jelentve, akár nem, érvényesek.

A másik gyakorlati módosítás gyanánt kimondandó volna, hogy a 20 holdon aluli gazdák ellen tett bejelentések tárgyalásai, mint teljesen feleslegesek becsüszendők. Ha meggondoljuk azt, hogy a beadott sokszázezer bejelentés milyen óriási munkát fog igényelni, előrelátható, hogy több esztendő kell ahhoz, hogy a rengeteg tárgyalás kitiűszessék és az bírói lag eldöntessék. A kisebb járásbírószághoz egész bírói személyzete éveken át fogja ezen ügyet tárgyalni, aminek következménye az lesz, hogy a bíróság más ügyekben nagy mértékben hátráltatva lesz. A perek százezei el volnának kerülhetők, ha oly törvénymódosítás tétetnék, hogy minden olyan 20 holdon aluli mezőgazda, aki ellen per adatik be, jogosult kifogással érvényesíteni azt a jogát, mely szerint őt megilleti a konverzió kedvezménye. A perköltségek a perveztes fél által viselendők.

Igy csupán azon ügyek kerülnek bírói döntés alá, ahol a hitelező pert indít mezőgazda adósa ellen. Minthogy a husz holdon aluli mezőgazdákat hivatalból megilleti az a jog, hogy tartozásaikat 30 egyenlő évi részletben 50 százalékos tőke engedménnyel fizethessék. A hitelező saját érdekében nem fogja a teljes tőke erejéig perelni mezőgazda adósa, mikor tudja, hogy az csak 50 százalékat tartozik fizetni évi 4 százalékos kamattal a tőkének. Ha mégis alaptalanul

**Szörme-
szükségletét
most szerezze be!!**

Saison előtti olcsó árak. Legújabb párisi modellek kizárólag a

Weisz Fivérek

szörme-szalonjában Cal. Reg. Ferd. 5. (Szabó Jenő-ház)

perelné, kitenné magát egy esomó költségnek.

További módosítás gyanánt indítványozandó volna, hogy a 20 holdon aluli mezőgazdák azon tartozásai, melyek élelmi, ruházati cikkek vételéből erednek — minthogy ezek összege csekélyebb összegű — 1933 október 1-től kezdődő két év alatt fizetendő ki a törvényben ezen tartozásokra előírt 30 év helyett.

Ezen intézkedésre azért volna szükség, mert ily módon legalább az élelem és ruha kereskedők, tehát a közszükségleti cikkek eladói — rövidebb idő alatt jutván hozzá a leszállított 50 százalékos tőkékükhöz, inkább tudnának boldogulni, mintha pl. 100-200-500 lejes áruszámlájukat 30 év alatt évi 3-6-7 lejt tőke törlesztéssel kapnák meg, ami annyit jelent, hogy követelésük ugyszólván semmivé válik.

Kérem a képviselő urakat, hogy tegyék magukévá a Nagyvárad Házulajdonosok Szövetségének az Uj Kelet augusztus 6-i számában megjelent memorandumot, mely a városi adósságok rendezéséről szól.

Anyagi válságba jutott kereskedő, gyáros, háztulajdonos, intellektuellek számára azon kedvezményt kérjük, hogy a kamat leszállíttassék az 1932. aug. 1 előtti tartozásoknál 5 százalékra és ezen 1932 augusztus 1-től számított 15 év alatt legyen fizetendő.

Az ingatlan árverések pedig 1934 január 1-ig fel legyenek függesztve.

A városi polgárság sokat veszített a mezőgazdák, különlevőségeinek feltételt vesztette el, a gyáros, a kereskedő, az iparos, az ügyvéd, az orvos, a magánzó, stb. Leszálltak a bérek, megcsökkentek az ingók, ingatlanok értékei.

A városi polgárság értékes eleme az államnak, mely szintén könnyítésre, védelemre szorul.

A Zsidó Párt tegye magáévá a városi adósságok rendezésének problémáját s a Zsidó Párt értékes képviselőit arra kérem, hogy ismert buzdóságukkal vegyék ki részüket ezen eredmények kivívásából.

WELLS H. G.

Minden kötet egész vászonban kötve, gyönyörű papírra nyomtatva, kötetenként 60 lejt. 1. Anna Veronika. 2. Az istenek elede. 3. Kipps. 4. A láthatatlan ember. 5 és 6. William Clissold világa. 7. Mr. Polly lázadása. 8. Amikor az üstökös eljön. 9. Egyelőre. 10. Elet és kaland. 11 és 12. Tono Bungay. 13. Mr. Britling. 14. Csodálatos történetek. 15. Az álom. 16. Bealby. 17. Mr. Levisham és a szerelem. 18. A tengeri tündér. 19 és 20. A szenvedélyes barátok. Kakható az Uj Kelet könyvosztályában összeg és portóköltés előzetes beküldése utánvétel.

Ujdonság!

Ujdonság!

JOSEPH ROTH

HIOB

c. regénye.

Ara 84 lejt

Heine óta még egyetlen író sem dolgozott fel zsidó tárgyat olyan ragyogó és emelkedett nyelven, olyan feledhetetlenül megkapó szép képekben, az élmény akkora tűzéval és mélységgel, mint Joseph Roth „Hiob” c. regényében. Kapható az Uj Kelet könyvosztályában az összeg és portóköltés előzetes beküldése mellett, (bélyegben is) vagy utánvétel.

Cluj-Ko Kelet tud gyulafehé zsidó kör is mely részvétet Gyulafehé Kolozsvár met pénte Gyulafehé da határa fogadta, e todox Iro szertartás méltatta órákor ér autó Gyul földi porban rava gyült a v megadja lelkipászt tésen a p valamint is. Az ell vagja vos gok disz temetésre tettek a

Elsőne vár uj érdemeit szentmár megindít Az Irast mudtudó jelent a nak a sz ő tudja milyen p között az milyen cseleked akinek j sága hoz után az hitközsé elhunyt tető sze emeli k főrabbi szebb él órák, együtt Ezutá hunyt le fád neve hnyttó

— N amely

3 nap van még és megkezdődik a Román Állami Sorsjátéknak

5-ik osztályának nagy húzása. A 37 napig tartó húzás alatt (Augusztus 10—szept. 16.)

Lei: 195.870.000'—

nyeremények lesznek kisorsolva. A nyilvános húzások Bukarestben a Fundatia Universitara Regele Carol I, Piata Palatului Regal-ban lesznek megtartva

FOELÁRUSITO:

**Banca Ilescu S. A. & Co.,
Dr. N. Ligethy Cluj,**

Strada Regina Maria No. 42.

A nyert összegekért nem kell Bukarestbe mennie, tekintet nélkül az összeg nagyságára a nyereményeket a Banca Ilescu S. A. pénztárat Clujon fizeti

Főelárusító:

Kereskedelmi Hitelintézet R. T.

Cluj—Kolosvá, Piata Unirii (volt Mátyás király-tér) No. 20.

Eltemették Fischer Sándor gyulafehérvári főrabbit

Dr. Fischer Tivadar, a Zsidó Párt elnöke, megindító beszédben bucsuztatta el nagynevű édesapját

Cluj-Kolosvár, augusztus 6. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Fischer Sándor gyulafehérvári főrabbit, akinek halála zsidó körökben az ország határain túl is mély megdöbbenést és általános részvételt váltott ki, pénteken helyezték Gyulafehérváron örök nyugalomra. A Kolosváron elhunyt főrabbi hült tetemét pénteken délelőtt autón vitték át Gyulafehérvárra. A gyászmenetet Tor-da határában a város zsidó lakossága fogadta, élén Wesel főrabbiával, az Ortodox Iroda elnökével, aki rövid gyászszertartás után, megindító beszédben méltatta az elhunyt érdemeit. Délben 2 órakor érkezett meg a halottat szállító autó Gyulafehérvárra. A tudós főrabbi földi porhüvelyét az ortodox templomban ravatalozták fel, ahol már egybegyűlt a város zsidó lakossága, hogy megadja a végtisztességet nagynevű lelkipásztorának. Megjelentek a temetésen a polgári és katonai hatóságok, valamint a többi felekezetek képviselői is. Az elhunyt a román koronarend lovagja volt és ezért a katonai hatóságok díszszázadot akartak rendelni ki a temetésre, de a család kérésére eltekintettek a katonai végtisztességtől.

A tanítványok hódolata a mesternek.

Elsőnek dr. Krausz Mór, Gyulafehérvár új főrabbija méltatta az elhunyt érdemeit, majd dr. Krausz József dicső szentmártoni főrabbi parentálta el megindító szavakban egykori mesterét. Az írást idézte, mely szerint nagy talmudtudós halála súlyosabb veszteséget jelent a zsidóság számára, mint magának a szentélynek a pusztulása. Csak ő tudja igazán, a volt tanítvány, hogy milyen páratlan és egyedülálló lélek lakozott az elhunytban; ő tudja, hogy milyen nemes idealizmus mozgatta a cselekedeteit ennek a tudós embernek, akinek jámbor istenfélelme és vallásossága hozta vissza negyven esztendő után az ortodoxiának a gyulafehérvári hitközséget. Fischer dévai főrabbi az elhunytat Mose Rabenura emlékeztető szerénységét és csodálatos tudását emeli ki, majd Schönfeld nagyenyedi főrabbi mondja el, hogy életének legszébb élményei közé tartoznak azok az órák, amelyeket a megboldogulttal együtt tölthetett.

Ezután Fischer Tivadar dr., az elhunyt legidősebb fia bucsuzott el a család nevében, megható beszédben az elhunyttól.

A fű gyászbeszéde az apa holtteste fölött

— Nincs emberi szó — mondotta — amely képes volna tökéletesen kifeje-

zésre juttatni, ami bennem végbemegy, midőn e koporsó előtt állunk, amely annak a férfinak a földi maradványait rejtji, akit édesapámnak tudni és legbensőbb szeretettel, tisztelni az én büszkeségem, boldogságom és lelkemnek legtisztább öröme volt. Kimondhatatlan fájdalom szorítja össze torkomat; mint vadállat vájja karmait szivembe, elkábit, mint lobogó tűz ég bennem, mint háborgó folyam, ragad magával. Elvérezve, élettelenül, az enyészetnek szánva, fekszik ime előttünk az askéta test, amelyet évek hosszú során át Bella nővérem önfeláldozó ápolása tartott meg, mint családunk kincsét. Kilehelgett már és az örökkévalóság ismeretlen régióiba tűnt el a fenkölt lélek, amely ebben lakozott. Valóban fenkölt volt a drága halott lelke. Mint csodálatos virág nyújtotta illatos szirmai mindenkinek, aki megakart ismerni, felfedve előtte eredetének isteni voltát. Aki szeretett atyámat ismerve, abban meg kellett erősödnie az emberi teremtés bibliai leírásában való hitnek, mely szerint Isten lehelte bele a lelket.

— Csakugyan, mint Isten egy darabja, olyan volt lelkülete. Mindent magában foglalt, ami az embert magasabbrendű lényé emelheti. A legtisztább jámborság és istenfélelem, őszinte alázatosság, tántoríthatatlan ragaszkodás az igazsághoz és az igazságossághoz, önfeláldozó könyörületesség és nagy-nagy szeretete az ő zsidó népe és annak kulturája iránt. Nem az ő kiváló működése, mint lelkész, talmud tudós és kutatója a héber nyelvnek, hanem az összes emberi erények szintézise, amely az ő lelkét eltöltötte és amely lényének valósággal angyali jelleget kölcsönzött, ez teszi oly végtelen súlyossá a veszteséget, amelyet elköltözése, nemcsak nekem, testvéreimnek, rokonainknak és barátainknak, nemcsak az általa negyven éven át vezetett hitközség tagjainak, hanem a zsidó nép egyetemének, mondhatom, az egész emberiségnek okozott.

— Drága, jó apám, az Isten embere voltál a szó legigazibb értelmében. Még is a te földi létednek hirtelen véget kellett érnie, midőn eljött a zsidó balsors hónapja, az Av. Megadtad magad a kéréshetetlennek. Az volt a szándékom, hogy hitközségedtől ünnepi bucsu-véteivel végeztél térj be ide az Isten házába, ahol az ő szent tanait annyi évtizeden át hirdetted. Ime idejöttél ebben a koporsóban, hogy mi vegyünk bucsut tőled örökre.

A Zsoltárt idézi ezután Fischer Tivadar dr. „Ma anachnu, ma tovatenu..."

hakol hovel", majd így folytatja: „A mi szent Istenemberünk, a mi angyali jó apánk nincs többé! Hideg sírba szállt földi hüvelybe, lelke pedig már a sóchína szárnyalattal talált honra. Csak valami maradt itt, testvéreim, amit visszatartunk és vissza is akarunk tartani. Erényei és jótettei, nagy gazdagságának ragyogó fénye az, amelyet nekünk hátrahagyott. Ezt a mi páratlan örökségünket örizzük meg híven, utolsó lehetünk, addig, míg bennünket is elér a földi sors.

Mégis elviselhetetlen sullyal kell ránk nehezednie a megváltoztathatatlan tény tudatának, hogy egy ilyen ember ideált, aki szülőapánk volt, elvesztettünk. De kemény sors beletörödni abba, hogy sohasem láthatjuk többé

patriarchalis arcát, nem nézhetünk többé jóságos szemébe, nem hallgathatjuk többé tudással telített, felemelő szavait, nem érezhetjük többé fejünkön pihenni áldott kezeit s nem szerezhethetjük többé üdű lést lelkünk abban a tiszta atmoszférában, amely az ő angyali lényét övezte. Mérheterlen a mi siralmunk, határtalan a mi gyászunk érette. Ovinu morenu moréni ráv hagaon hazadik Sölombo ben morénu ráv Aharon ráv Addir Hatora gadol böjiszrael holáh löolamo.

A megindító beszéd után dr. Glück Fülöp hitközségi alelnök méltatta az elhunytat, majd a sírnál dr. Deutsch Mór, a Chevra Kadisa elnöke, az elhunyt volt háziorvosa bucsuztatta a romániai zsidóság nagy halottját.

Katonai puccs készül Görögországban

Athén, augusztus 6. Görögországban ismét katonai puccs készül. A péntek reggeli athéni lapok jelentése szerint Plastiras és Othonaios tábornokok titokban katonai pártot alakítottak, amelynek az lesz a feladata, hogy közvetlenül a képviselőválasztások előtt államesínyt hajtsanak végre. A cél az, hogy a képviselőválasztásokat, melyeket őszel tartanak meg, a katonai puccsal lehetetlenné tegyék és a parlamentáris kormány helyébe katonai diktatúrát állítsanak. A kormány megnyugtató közleményt adott ki,

amelyben kijelenti, hogy tudomása van földalatti puccszervezkedésről, amelyet könyörtelen eréllyel elfojt. A kormány rendkívüli felhatalmazást kér a köztársaság elnökétől, hogy a katonai puccs részvevőivel szemben kivételes rendelkezéseket alkalmazhasson. Az őszi képviselőválasztásokat a megállapított időpontban feltétlenül megtartják s a kormány biztosítja a választópolgárokat arról, hogy véleményük szabad nyilvánításában senki sem korlátozza őket.

A szovjet azt szeretné, ha Rooseveltenne az Egyesült Államok elnöke

Az amerikai demokraták jelöltje megválasztása esetén keresztülvinné a szovjet elismerését

Berlin, augusztus 6. Moszkvából érkező jelentések szerint az utóbbi időben hivatalos szovjetkörök élénken foglalkoznak a Szovjetunió és az Egyesült Államok közötti normális viszonyok életbeléptetésével. A szovjetrádió külpolitikai szerkesztője a napokban a moszkvai leadóállomásról szenzációképpen közölte, hogy Roosevelten, a demokraták elnökjelöltje kijelentette, hogy elnökké való megválasztása esetén azon fog igyekezni, hogy az Unió elismerje Szovjetországot, mert véleménye szerint a két ország közötti viszonyt feltétlenül revízió alá kell venni és pedig pozitív szellemben.

A szovjet rádióképviselője hangsúlyozottan kiemelte ezt a tényt és annak a reménynek adott kifejezést, hogy nemcsak Amerika demokratái, hanem befolyásos republikánus vezetői is belátják, hogy a Szovjetunió és Északamerika közötti gazdasági kapcsolatok csak akkor építhetők ki teljesen, ha a két ország között

levő politikai viszonyok is normálisak.

A Szovjetunió hajlandó az Egyesült Államokkal szemben való legmesszebbmenő előzékenységre és olyan koncessziókat ad, amelyekre eddig nem is gondoltak. Természetesen ez csak abban az esetben történhetik, ha Amerika politikailag elismeri a szovjetet. Figyelemre méltó tény, hogy az amerikai választási harcban a Szovjetunió elismerése máris fontos tényező. A szovjetellenes pártok és elemek visszavonultak és védekezési pozícióra vannak kárthatatva.

Az évtized legnagyobb alkotás

Zilahy: Két fogoly. Könyvnap kiadás, 618 oldal, díszvázonkötésben 90 lej. A Szökevény 88 lej. Utánvétellel portóval, be- küldve portómentes LEPAGE-nál. K-vár.

HIREK

— Vagyoni összeomlása miatt mondott le az amerikai kereskedelmi miniszter. Londonból jelentik: Amerikai lapok közlései szerint Lamont amerikai kereskedelmi miniszter vagyoni összeomlása miatt mondott le tisztségéről s visszatért az üzleti életbe. A volt kereskedelmi miniszter főképp acélpipari értékekbe fektette vagyonát s a papírok a krízis következtében mélypontra állanak. Úgy hírlik, hogy Lamont egyik newyorki cégbe lép be.

— Egy svájci pilóta bravurja. Berlinből jelentik: A svájci CH 166. sz. utasgép lipcsei startja után elvesztette jobbkerekét. A repülőterről nyomban értesítették a berlini repülőteret, ahonnan közölték a gép vezető pilótájával, a svájci Ackermann kapitánnyal a történetek. A tempelhofi repülőterén izgatottan várták a gép érkezését s aggodák, hogy a leszállásnál az utasok bajba kerülhetnek. A gép pilótája a vele közölteteket nem tudatta az utasokkal, mert kerülni akarta, hogy szükséges felül jelentkezzenek s a leszállást bravurosan oldotta meg olyképpen, hogy balra dől s egy keréken futotta meg a földön a szükséges távot. Az utasok csak akkor tudták meg, hogy milyen veszedelemben forgott életük, amikor már baj nélkül kiszállhattak a gépből. A bravuroz pilótát ünneplésben részesítették.

— Ertesítés. B. tudomására hozzuk a közönségnek, hogy a Rapid autobusz-tulajdonosok Szindikátusának irodája elköltözik a Calea Dorobantilor 11. szám alá. Cluj, la 5. August 1932. Rapid Sindicatul proprietarilor de Autobuse Cluj.

— Harmincezer tomai afrikai ócskavasát vásárolt Japán. Londonból jelentik: A japán kormány megbízottja a délafrikai Durbanban szerződést írt alá 30.000 tonna délafrikai ócskavasnak Japánba való szállítására. A vételárát titkolják, de pusztán a szállítási költségeket, kikötői illetékeket s hasonló kiadásokat 12 ezer fontra becsülik. Az óriási vasmenyiség hivatalos beállítás szerint hidak építésére, beavatottak állítása szerint inkább hadicélokra fog szolgálni.

— Bezártak két berlini színházat. Berlinből jelentik: A berlini építészeti rendőrség elhatározta, hogy a Rotterkonzernhez tartozó Theater des Westene és a Lessing Theater színpadait bezárja. A Lessing Theater bezárásának előzménye az, hogy a hatóságok több ízben való felszólítás ellenére a színház tulajdonosai: a Rotter Fiverek nem voltak hajlandók a szükséges javításokat megejteni. A hatóságok tehát Berlin magisztrátusának utasítására betiltották az előadásokat. A Theater des Westens bezárása pedig azért történt, mert a vasfűgöny nem volt előírás szerinti felszerelve. Tűz esetén a lángok ugyanis a függöny mostani felszerelése mellett könnyen átesaphattak volna a nézőterre. Már 1930-ban felhívták a tulajdonosok figyelmét erre a hibára, a tulajdonosok azonban mindig azzal hárították el a felszerelést, hogy mincsem pénzük. Most végre a hatóságok ennél a színháznál is erőlyesen jártak el és elhatározták a színház bezárását. Ez az elhatározás színházi körökben meglepetést keltett, mert azt hitték, hogy a hatóságok a művészek egzisztenciája érdekében még sem fognak ilyen radikálisan eljárni. Hir szerint a két színházat egy konzorcium fogja átvenni, amely haladéktalanul teljesíti a hatóságok követeléseit.

— Shaw első filmje nagy sikert aratott. Londonból jelentik: Nagy filmesemény történt tegnapi Londonban. A Malvern ünnepi játékok keretében először pergett le Shaw első filmje, az Arms and the Man, amelynek bemutatójára az angol főváros legelőkelőbb társaságai adtak egy másnak találkozót. Shaw is megjelent feleségével együtt, hogy lássa a vásznon a regényéből készült hangosfilmet, amelyet a British International Pictures készítet. A főszereplők kivétel nélkül angol színészek: Anna Grey, Angela Baddeley, Maurice Colban. Az első felvonás szünetében a hírlapírók megstromolták Shawt, hogy mit szól a filmhez? Shaw, aki sohasem engedte meg eddig, hogy regényeiből filmet gyártsanak, eleinte még rosszkedvű volt és nem mondott véleményt. Amikor azonban az előadás befejeződött, Shaw már megbékült s azt mondta, hogy nagyon tetszett neki a film és különösen az angol művészek játéka. A közönség lelkes tetszéssel fogadta a darabot.

„SILK“ uj selyem és női divatüzlet

Selyem anyagok a legjobb gyártmányok, a legújabb szövésekből, az összes divatszínekben, olcsó árak mellett. „SILK“ új selyem és női divatüzlet Cluj, Str. Univ. 1. (Első Erdélyi Bizt. Társ. Palota) Crepdechín 85 leítől Crep Georgetti 160 leítől

Ismét élesebbé vált a viszony Kína és Japán között

Japán újabb hadihajót indított utba Tiencsin és Csingtau felé

London augusztus 6. Tokiói jelentés szerint a japán kormány a távolkeleti helyzet újabb kiéleződése miatt Tiencsinbe és Csingtauba újra több hadihajót indított utba, hogy ott megvédjék a veszélyeztetett japánok életét- és vagyonbiztonságát. A viszony Kína és Japán között ismét élesebbé vált. A Jehoy tartományban levő japán csapatok utasítást kaptak arra, hogy nagyszabású hadműveletet készítsenek elő a tartományban kínai bandáktól történő megtisztítására.

Niu-Suangban a japánok szétszórták

— „Silk“ név alatt új selyem és női divatüzlet nyílt Kolozsvárt Egyetem u. 1. szám alatt az Első Erdélyi Biztosító Intézet palotájában (szemben a Newyorkkal). „Silk“ cég számtal a mai gazdasági viszonyokkal és elvül tüzte ki, hogy csak jó minőségű árut, u. m. selymet, szövöet és női divatcikket hoz forgalomba olcsón és szolid alapon. „Silk“ cégnél mindenkor a legújabb divat újdonságok lesznek kaphatók a legkényesebb igényeket is kielégítő nagy választékban.

— Bukaresti ügyvédi hír. Jelentettük már, hogy dr. Roth Ernő, az Erdélyben jól ismert kiváló bukaresti ügyvéd a múlt hónapban hirtelen elhunyt. Ügyvédi mórjátát öccse, dr. Roth Ödön ügyvéd, az OFA koncern ügyvéze vette át és vezeti tovább Bucuresti III str. Alex. Lahovari 33. sz. alatti irodájában.

— Lemondott a népszövetségi pénzügyi bizottság elnöke. Genfből jelentik: Souvich, a népszövetségi pénzügyi bizottság elnöke levelet intézett a népszövetségi főtítkársághoz, melyben olasz külügyi államtitkárra történt kinevezésére hivatkozva bejelenti, hogy lemond elnökségéről és bizottsági tagságáról is.

— Kemál pasa meglátogatja Boris bolgár királyt. Szófiából jelentik: A Vreme bolgár félhivatalos agrárlap értesülése szerint Musztafa Kemál szeptemberben meglátogatja Szófiában Boris királyt.

— Epekő, vesekő- és hólyagkőbetegek, valamint azok, akik hígysavas sók túlszaporodásában és kövszényben szenvednek, a természetes „Ferenc József“ keserűvíz állandó használatával mellett állapotuk enyhülését érhetik el. Az orvosi gyakorlat számos kiváló férfira hosszú megfigyelés alapján megállapította, hogy a Ferenc József víz biztos és rendkívül kellemesen ható hashajtó s ezért prostata betegségeknel is ajánlják. A Ferenc József keserűvíz gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

— Golyóharc a bankrablóval. Stettinből jelentik: A birodalmi bank főköjének pénztárhelyiségében egy ember azzal von ta magára a gyanut, hogy a bankot elhagyó pénztárszolgákat állandóan követve és megfigyelte. A bankfiók felhívta a rendőrség figyelmét erre a gyanus viselkedésre. Mikor a rendőrszövetséggel a gyanus embert le akarta tartóztatni, egy lövést adott le, amelyet egy járőkelő súlyosan megsebesült. Feltartott revolverrel azután arra kényszerített egy taxisofort, hogy vigye őt a pályaudvarra. A rendőrségi készültség üldözöbe vette a taxit és revolverlövésekkel meg akarta állítani. A rendőrök és az üldözött között valóságos golyóharc kezdődött, amelynek során a menekülő olyan súlyos sebet kapott, hogy a sofför meg tudta állítani kocsiját és a rendőrök letartóztatták utasát. A gonosztevő egy eltévedt golyója a vízi rendőrség egyik tisztviselőjét súlyosan megsebesítette.

a kínai szabadesapatok egyik erős osztagát, de később a kínaiak még nagyobb tömegben vonultak fel a város ellen. A banditák és a japán tengerész-katonák között elkeseredett harc folyik. A japánok az óvárost kiürítették s megerősített állásaikba vonultak vissza, ahonnan újabb ellentámadásba készülnek átmenni. Sanghai külvárosát, Sapeyt a tengerészeti őrség még nem hagyta el. Visszarendelésüket a helyzet miatt a kormány határozatlan időre elhalasztotta.

— Öngyilkos lett, mert nem sikerült a merénylete. Londonból jelentik: Calcuttában egy fanatikus fiatalember merényletet kísérelt meg egyik angol lap szerkesztője ellen. Golyói célt tévesztettek s efeletti elkeseredésében öngyilkos lett.

— Az egészségnek a legjobb szer épen jó. Silány minőségű szerek károsítják a szervezetet és csak múló javulást hoznak. A 18 év óta bevezetett és 6000 orvos által dicsért és ajánlott Togonal nevű szer rheumás, kövszényes és idegfájdalmakkal általános figyelmet érdemel. A Togonalnak mindig gyors hatása van és sohasem okoz kellemetlen mellékhatásokat. Általános érdeknek tartjuk tehát, ha felhívjuk olvasóink figyelmét erre a szerre.

— Doktorrávatás, Wiesel Béla orvostanhallgatót a napokban avatták fel a wüzburgi egyetemen az orvostudományok doktorává.

— Megrendelt betörés. Prágából jelentik: A Cseh Iparbank mesteiki fiókjának helyiségébe betörték és a betörők a jelek szerint 175.000 csekkoronát vittek magukkal. A rendőrség a nyomozás sorná arra a meglepő megállapításra jutott, hogy a betörést a bank Kalfus nevű pénztárnoka rendelte meg két ismert betörőnél, hogy ezáltal a több év óta folytatott sikkasztásait leleplezze.

Dr. Lengyel gyógyintézete

CLUJ, Calea Regele Ferdinand 111. (Ferenc József-ut) Telefon 211.

a mai nehéz gazdasági viszonyokra való tekintettel új osztályokat létesített:

III. osztály ötszöri napi étkezéssel 120 L
II. osztály ötszöri napi étkezéssel 180 L
I. osztály ötszöri napi étkezéssel 240 L

Bármilyen műtét vagy szülés esetén lényegesen redukált díjazással.

Röntgen, Quartz, Diatermia, Sollux, Villanyfürdők és másnemű villanykezelések szintén redukált árral.

Diétás konyha orvosi ellenőrzés mellett. Bejáróbeteg részére is.

Cukorbeteg, szívbetegek, érlemeszesedésben szenvedők, vese betegek, kövszényes és reumás betegek, gyomor és bél-fekélyben szenvedők, krónikus bélhurutban és epekőben, valamint krónikus epehólyaggyulladásban szenvedők részére.

Hízó és fogyókúrák.

Bővebb felvilágosítással és prospektussal szolgál az intézet gazdasági osztálya.

A Hisztadruth „Bnei Akiba“ felixi tábora

A második tábort rendezte meg a Hisztadruth „Bnei Akiba“ b. Transylvania, az 1932-ik évben Félixfürdőn. Hogy ez a fiatal mozgalom, — amely a scoutizmust a vallás szigoráival egy szintéssé keverte — milyen fejlődésen ment keresztül, csak az állapíthatja meg, akinek megadatott a szerenese, hogy az első tábort is végig élje.

Magam is csak mint vendég vettem részt néhány napig a felixi táborban, ahol vallásos szellemben nevelt ifjak vertek sátrakat a bihari hegységek aljában. Hogy elhagyva a város kormos, piszkos falait, a szabadban, az Isten templomában lakhassanak, ahol a görnyedt testű ifjak gerincessé válnak és a kishitűek lelke megerősödik és megnemesül. A szabadban való többetes tartózkodás, a sátrakkban való lakás, távol a város zajos életétől, — önállóságra szoktatja az ifjúságot.

Nem eszethető kellékeppen az a testvériség, mely a „havérim“ s „chavéroth“ ok között megnyilvánul. De ez nem csupán az egyforma ruha (uniformis) viseletében merül ki — amelyről el kell ismerni, hogy fontos tényezője az „egyformaság“ gondolatának — hanem az eszmei összeforrottságnak és a művészi törvények ismerete és mindenkor betartása: „Vöahavta lóréachá kámochá“ az erő, mely a testvériséget abban táplálja, minden más higitott szocialista eszménél.

Már több — különböző — táborban vettem részt, de le kell szögezzem, hogy ez a tábor többet jelentett számomra és a cionista eszme számára, mint bármely más táborozás. Mert ebben a táborban az ifjuság hamisítatlan, igaz „zsidó“ életet élt a 613 paragrafus szem előtt tartásával, míg más táborokban — kivéve a „Hasomer“ — idegen, zsidótlan célokért küzdenek.

Mily feledhetetlen egy szombatnap az ifju mizrachisták táborában. Ott voltam sabbati ünnepnapunkon s egy szebb jövőt láttam a nemes munkában. Oh, mily fel-emelő látvány volt, amint katonás sorokban felvonultak az imához és az csendes őszinte áhitat az ima alatt. Mily öröm volt számomra a szombati „rak ivrit“ (csak héberül) betartása; hallani, amint ifjak és leányok őseink szent nyelvén folytattak eszmeeserét egymással. Mily pompások voltak a héberül megtartott „szichák“ (előadások), amelyben különösen kitűntek Szegall B. Dov tábori mofákéd, a budapestiek közül Schapira és Marmorstein chavérok.

Este, amint a ragyogó kék égen a csillagok megjelentek, a nap mosolyogva bukott alá a bihari hegyek alá, helyet engedve a holdnak, hogy előjöhessen ő is az éj sötét tengeréből — gyönyörködni Bár-Kochbá hadserege felett. Máárv imádkozás után felharsant a trombita éles hangja, mely a szombatkirálynő távozását hivatalból is kihirdette; míg a tábor közepén már ropogtak, pattogtak a rőzsék a gulába állított hasábfák alatt s pillanatok alatt hatalmas táborüz ragyogja be a vidéket s körülötte a sok mizrachista harcost s a fürdő és a vidék minden részéből odasereglett vendégeket, kik a „Tóra v. Avoda“ világhossza után sóvárogva elzarándokoltak a táborüzhöz, hogy szemtanúi legyenek a vallásos ifjuság öntudatos, gerinces, igaz zsidó megmozdulásának.

Istenem! Hogy pattogott ez a tűz, mely minden ifju s minden vendég cionszerelmét fokozottan lángra lobbantotta s mindenki látta lelkiszemeivel megvilágítva azt az utat, amelyen minden zsidónak haladnia kell, ha akarja, hogy végül felragyogjon a láthatáron egy szebb, egy jobb, egy biztosabb élet konturja, amelynek aranyozott kerete lesz: Erec Jisraél.

Kohn Jichok

— A megőrült védőügyvéd. Bécsből jelentik: a bécs-mödlingeni bíróságon lo-vag Klimosch Ernő ügyvéd egy lopással vádolt munkást védett. A tárgyaláson frakkban, lakcipőben és zöld monoklivával jelent meg és azt javasolta, hogy a vádolt által lopott trombitán egy zenész szel több nótát eljátszassanak. Amikor a bírő ezt az értelmetlen indítványt elutasította, az ügyvéd rákiáltott: Ha velem beszélsz, akkor vigyázz állásban álljon. A bírő megvona az ügyvédtől a védelmet. Hamarosan kiderült, hogy az ügyvéd megzavarodott, ezért elmeorvóintézetbe szállították.

UJ KELET Legújabb hírek

Mirto lesz a végleges nemzeti parasztpárti kormány belügyminisztere

A Maniu-kérdés még mindig nincs tisztázva. Milyen értelemben lesz módosítva a konverzió és a likvidációs törvény?

Rendkívüli intézkedések megtételére kér felhatalmazást a kormány a parlamentiől

Bucuresti, augusztus 6. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Szombaton, az ünnepre való tekintettel, nem tartott ülést a parlament. Péntek este a nemzeti-parasztpárt vezérbizottsága elkészítette a párt kormányprogramját, amelyet az új kormány elnöke fog felolvasni, azon a napon, midőn bemutatkozik a parlamentnek. A program különösképpen a gazdasági és pénzügyi helyzettel foglalkozik s különböző megoldásokat helyez kilátásba. Ezeknek egy részét már a rendkívüli szesszió során törvényt fogják változtatni, másik része pedig az őszi rendes ülészakra marad. Vanak természetesen olyan programok is, amelyeket közigazgatási uton fog a párt megvalósítani.

Csak a jogszerinti konverzió marad változatlan

Pénzügyi téren megállapítható az, hogy a nemzeti-parasztpárt teljes erejével a stabilizáció fenntartása mellett lesz. Kénytelen ezen az uton maradni csak azért is, mert a Népszövetséghez fordul támogatásért az ország gazdasági és pénzügyi talpraállításához. Ami a konverziós törvény módosítását illeti, a nemzeti-parasztpárt vezetősége a következő pontokban állapodott meg:

1. A jogszerinti konverzió érintetlen marad.

2. A bírósági uton való konverzió — a 10, esetleg 50 hektáron felüli birtokok számára — csak abban az esetben engedtetik meg, ha a kérvényező valóban mezőgazda és ha a tartozások arányában vannak a földbirtok értékével és az általa szükségeltetett investícióikkal.

Komoly ellenőrzést kívánnak a likvidációhoz

A bírói uton való likvidálásról szóló törvényt oly értelműleg módosítják, hogy a likvidálást a bíróság csak az érdemeseknek fogja megszavazhatni. A bíróság tartozik tehát ellenőrizni, hogy az, aki likvidálást kér, vagyoni státusa alapján valóban megérdemli-e a törvény védelmét.

Maniu Titulescuval együtt vállal csak kormányelnökséget

Még mindig nyitva van a végleges nemzeti-parasztpárti kormány elnökeinek kérdése.

A nemzeti-parasztpárt elnökségének tagjai ma délelőtt Maniu Gyula lakásán nem hivatalos megbeszélést tartottak és ez alkalommal is a jövő kormány összeállításáról tárgyaltak. A párt összes pontifexei megegyeznek abban, hogy Maniunak kell a kormányala kitást vállalnia, Maniu azonban még mindig huzódózik. Mégis remélik, hogy csütörtökig, amikor az új miniszterel-

nök megbízására előreláthatólag sor fog kerülni, elintéződik ez a kérdés és Maniu enged pártja egyhangú óhajának és érveinek.

Egyesek szerint Maniu várja Titulescu válaszát és abban az esetben, ha a londoni követ elfogadja a külügyminiszteri tárcát, úgy hajlandó lesz kormányt alakítani. Más mértékadó körök viszont cáfolják ezt a hírt és azt mondják, hogy Titulescunak nincs szándékában miniszteri tárcát vállalni.

Hozzávetőleges kormánylista

Ami a többi tárcákat illeti, pillanatnyilag a következő kombináció van forgalomban:

Belügyminiszter: Mirto, földművelésügy: Mihalache, iparügy: Madgearu, külügy: Vaida, pénzügy: Mironescu,

munkaügy: D. R. Ioanitescu, közoktatásügy: Petre Andrei.

Rendkívüli felhatalmazást kér a kormány

Bucuresti, augusztus 6. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Az Adeverul tudni véli, hogy a kormány rendkívüli felhatalmazást fog kérni a parlamentiől bizonyos intézkedések megtételére, amelyeket pénzügyi és gazdasági szempontok szükségessé tesznek a parlamenti vakáció idején és ezeket az intézkedéseket utólagos parlamenti ratifikációhoz fogják kötni. Ez a felhatalmazás lehetővé teszi, hogy a parlament jelenlegi ülészakra ne hosszabbítsák meg tulságosan és az előre megállapított időpontban befejezést nyerjen.

Az Adeverul szerint a kormány lemondása csütörtökön vagy pénteken befejezést nyer.

Ég Rio de Janeiro üzleti negyede

London, augusztus 6. A riodejaneirói üzleti negyedben az éjszaka nagy tűz pusztított, amelyet még délután sem tudtak lokalizálni. A tüzkatasztrófa óriási arányokat öltött s attól kell tartani, hogy az egész üzleti negyed a lángok martaléka lesz. A tűz eddig még ismeretlen okokból az egyik kereskedelmi és tözdeszlap szerkesztőségi palotájában keletke-

zett s a nagy szélviharban örült gyorsasággal terjedt tovább. Reggelre már az egész környező háztömbök lángokban állottak. A főváros egész tüzoltósága lázasan dolgozik a tűz lokalizálásán, ami azonban pénteken estig még nem sikerült. A veszélyeztetett uccákat kiürítették.

Általános bányászstrájk fenyegeti Belgiumot

Külföldi kommunista agitátorok lázítják a bányamunkásokat

Brüsszel, augusztus 6. A Borinage-medencében és a középbelga bányavidéken ismét fellángolt a sztrájkmozgalom. Az újabb bányászstrájk súlyos következményekkel fenyeget. A bányászszakszervezetek pénteken visszautasították a munkaügyi minisztérium közvetítő javaslatait s vasárnapra rendkívüli bányász-kongresszust hívtak össze Brüsszelbe, amelyen minden valószínűség szerint ismét proklamálják az általános bányászstrájkot.

A kongresszus napirendjén hivatalosan ugyan csak a helyzet megvitatása szerepel, miután azonban a bányamun-

kásság hangulata ugy a Borinage-medencében, mint a középbelga bányákban rendkívül elkeseredett, kétségtelen, hogy a kongresszus kimondja a sztrájkot. A nagy ipari centrumokban ismét megkezdődött a kommunista propaganda, amelyet az utóbbi hetekben a kormány erővel fellépése révén már sikerült elfojtani. A holland határon napról napra több külföldi kommunista agitátor szökik át s a kommunista mozgalom egyre jobban terjed a bányamunkások között. Több külföldi sztrájkagitátort letartóztattak.

A német külügyi hivatal főtisztviselőjét tartóztatták le sikkasztás miatt

A münsteri városi takarékpénztár sikkasztója öngyilkos lett

Berlin, augusztus 6. A német birodalom külügyi hivatalának két tisztviselőjét letartóztatták. A tisztviselő Hugo Engels és Georg Sommer, akik a külügyi hivatal közlekedésügyi osztálya élén állottak, különböző machinációkkal 42.000 márkát sikkasztottak néhány év óta. A csalást a legutolsó pénztári rovacsolás alkalmával fedezték fel. Engels, az egyik sikkasztó, azon a napon érkezett vissza nyári szabadságáról amikor a rovacsoló bizottság a rendőrségen megtette ellene feljelentését. A sikkasztó tisztviselőt podgyászaiával együtt kísérték a rendőrségre. Georg Sommer azonban Potsdam-ban fogták el, ahol egy vendéglőben sörözött baráti körben.

A münsteri városi takarékpénztárnál szintén nagyarányú sikkasztásnak jöttek a nyomára. Gellmann főtisztviselő öngyilkosságot követett el a könyvek revíziója ideje alatt. A rendőrség abban az irányban folytatja a nyomozást, vajjon más tisztviselők nem vettek-e részt a sikkasztásban. A sikkasztott összeg körülbelül másfélmillióra rug.

A brémai rendőrség letartóztatta Karl Duffner vasúti tisztviselőt aki százezer márkát sikkasztott az építkezésekre szánt pénzekből.

A német közbiztonsági hatóságok tegnap letartóztatták Strehlow konzuli főtisztart, aki Csikágóban a rendelkezésére bocsátott pénzekből, amit megszorult né-

met állampolgároknak kellett volna kiadnia, százezer márkát elsikkasztott. A sikkasztó főtisztart beismerte a bűncselekményt és azzal védekezett, hogy fizetéséből nem tudott Csikágóban megélni.

Az ir parlament kétféle fontot szavazott meg az Anglia elleni gazdasági háborúra

London, augusztus 6. A dublini parlament ötvenhárom szavazattal negyvenhárom szavazat ellenében megszavazta a kormány által beterjesztett kétféle fontos pótköltségvetést az Anglia elleni gazdasági háború finanszírozására. A vita során a Cosgrave-párt élesen támadta de Valera poltikáját. Hogen volt földművelésügyi miniszter kijelentette, hogy de Valerát az Anglia elleni vak gyűlölet vezeti, hogy az ellenzéket életveszélyes fenyegetésekkel terrorizáltatja és hogy pusztán az ő politikája akadályozza az Angliával való békés megegyezést. Más szónokok hangoztatták, hogy de Valera táborában fosztogatók, bankrablók és gonosztevők állanak, akik Irországból második Mexikót, vagy Szovjet-Oroszországot akarnak csinálni és az országot példátlanu véres forradalmi örvényébe fogják taszítani.

De Valera kijelentete, hogy egyelőre nem tudja mire fogja a megszavazott pénzt fordítani. Jelenleg nincs kilátás új piacok szerzésére az Angliában elvesztett helyett, de mindent meg kell tenni Irorszag gazdasági függetlensége érdekében. Ha holnapra tűznék ki a választásokat, habozás nélkül Irorszag teljes függetlenségének programjára tenné fel politikai életét, mintsem, hogy az országot olyan kötelékben hagyja meg, amely előnyökkel, de súlyos hátrányokkal is jár.

Henderson a fegyverkezési szünet meghosszabbítására hívta fel az államokat. Londonból jelentik: Henderson felhívást intézett a fegyverkezési szünetre vonatkozó egyezményhez csatlakozott államokhoz, melyben felszólítja a kormányokat arra, hogy járuljanak hozzá a november elsején lejáró megegyezés további négy hónapra történő meghosszabbításához.

Könyvosztályunkat átszervezzük

Ezért a raktáron levő könyveket olcsón kiárusítjuk:

Német nyelvű könyvek:

Nathan Asch: Der 22. August (Gyönyörű vászonkötésben) 150 lej

Ludwig Lewiscohn: Gegen den Strom (vászonkötésben) 130 "

Mendele Moicher Sfurim: Schloimale 180 "

Leopold Hichler: Moses Mautner und Sein Sohn 90 "

Perez: Adam und Eva novellék 80 "

Jakob Klatzkin: Krisis und Entschcheidung köteve 60 "

Heinrich Margulies: Kritik des Zionismus I. II. kötet 40 "

Roth: Hiob (gyönyörű vászonkötésben) 180 "

Josef Kastein: Sabbatai Zewi 150 "

Otto Abeles: Die Genesung (Gedichte) köteve 30 "

Gottlieb: Rabbinsche Legenden diszkötés 100 "

Welsch: Zionistische Politik 40 "

Dr. Simon Ahron: Eines Juden Roman in Rumänien 15 "

Edmond Fleg: Mosesdiszkötés 140 "

Mendele Moicher Sfurim: Die Mähre finom kötés 100 "

Szállítjuk utánvétellel, vagy az összeg és portóköltség előzetes beklüldése mellett (postabélyegben is.)

FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó Rt. nyomása, Cluj-Kolozsvár, Strada Baron L. Pop (v. Brassai u.) 10, sz. Telefon 9-77.

Taxa postală plătită în nu. No. 224.716

da Baron L. I. Telefon: 9-77. Havonta 118, évre 600, egé földre: Havo félévre 6, egé detések díjsz. KELET" az zsidóság egy keink utány rás megjelöl

Es a város

A választás terhek leszál az ígérét után.

De csak fél sem. Mert ger csak a parasz nyiteni...

Es mi lesz a reskedökkel, a lakozásuakkal

Semmi sem konjunktura

fogja követel amig ez az utolsó lehellet

Statisztikai állam fenntar

ru! hozzá a v

mániai össze ki. Es csak 2

viszont a lak

Mit jelent e

Azt, hogy lyett 85 és 90

ni. Illetóleg c az uj adóffe

nia a románai

Azokban is polgárnak.

Vajjon ez v

hangzatos pr

hek igazságos

Egy eima

A losangek hullanak a s

bőzőbb és a

A nyers tes

jei a verseny

és faji külön

volt győzelen

tettel ölelik e

Ezekhez a

hez azonban

vevők üdv

hanem az a v

egyidejűleg s

gon, anélkül

kötelezettségg

mással szem

Mindeneset

het a losange

Mégis azt

is sokkal szó

ne megrende

föltétlenül L

világ akárme

A butaság,

lenség, tehe

olimpiásza le

Amerika éler

neves sampio

Talán föl

kérdést, hogy

korszerű olin

az európai

államférfiak,

és tehetségtel

a nemzetközi

Azt hisszük

vagy legaláb

nemzetközi v

Milyen kár

lehet megren

Kuruzsiás

Amerikába

munkahét be

csodaszerrrel

rikai világvá

Talán pilla

ket elérni,

levő munká

török.

Magasabb

szolidaritás

munkahét be

Jesen elveter

Ha több n

nappal keves

kai pontossá

nak, hogy

ujra munká

Az eleddig

számára ez

jelent, tehát

de viszont eg

nek betevő

tat.

Pillanatnyi

kandküllü sz